

ବାଲେଶ୍ୱର
ରବିବାର, ୦୫ ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୩
email :
rabibarachayan2015@gmail.com

..... ସୁତନ୍ତର ସୁତନ୍ତର ସୁତନ୍ତର.....

କଥା, କବିତା, ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ସମୟ

ଧାରାବାହିକ : ଜୀବନାମୁଦ୍ୱୃତି

ଭାଗ-୧୧୧
(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉପାଦାନ...)

ମୋର ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି କଥା

ବାଲେଶ୍ୱରରେ ପ୍ରଥମଥର ୧୯୧୫ ମସିହାରେ
ତୃତୀୟଶ୍ରେଣୀ ମାଳିକେଶ୍ୱର ଓ ଦ୍ୱିତୀୟଥର
୧୯୩୧ ମସିହାରେ ଡେପୁଟି ମାଳିକେଶ୍ୱର
ପଦରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ଭାରତତତ୍ତ୍ୱ
ନାୟକଙ୍କ ରଚିତ 'ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତିକଥା' ୧୯୬୬ରେ
ପୁସ୍ତକ ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ତା'
ପରବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ୱାରା
ସମ୍ମାନିତ ହେବା ମନନଶୀଳ ପାଠକଙ୍କ ପାଇଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର ଗୋଟିଏ
ପ୍ରକାର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ଅଛି ରାଜା ରାଜୁଡା ସମୟର ଇତିହାସ,
ଅଛି ସାମାଜିକ ଚେତନା, ଅଛି ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚାଙ୍ଗ ସାହିତ୍ୟ । ଆଜି ବି ଆମ
ସମାଜରେ ନାରୀ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାର ଚିତ୍ର ସର୍ବତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଥିବା ବେଳେ
ସେ ସମୟରେ ନାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଦେଖୁଥିବା ସ୍ୱପ୍ନ, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ
ମନୋଭାବ, ନାରୀଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ତାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣୀୟ କରି
ରଖିଛି । ଶ୍ରୀମୁଖ ନାୟକଙ୍କର 'ମୋର ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତିକଥା' ଧ୍ୱନି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିର
ଗୁଣଗ୍ରାହୀ ପାଠକମାନଙ୍କ ପାଇଁ...

ପୃଥ୍ୱୀବାସୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଛି ।
୧୯୧୫ରୁ ୧୯୧୮ ଯାଏଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଥମ
ମହାଯୁଦ୍ଧ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିଲା । ତହିଁରେ
କର୍ମୀନା ପରାସ୍ତ ହେଲା ଓ ଇଂଲଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମିତ୍ରଶକ୍ତିମାନେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।
ଏହି ଯୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ସହିପତ୍ର ଫ୍ରାନ୍ସ ଦେଶକୁ
ଭାରସେନାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ହୋଇଥିଲା, ତହିଁରେ
କର୍ମୀନାକୁ ଏକାକୀକେ ହାନିକର କରିବା
ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧଫଳରେ
କର୍ମୀନା ତାହାର ଆର୍ଥିକ ମହାଦେଶକୁ
ଉପନିବେଶ ସମସ୍ତ ହରାଇଲା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧ
ଫଳରେ କର୍ମୀନା ତାହାର ଆର୍ଥିକ
ମହାଦେଶକୁ ଉପନିବେଶ ସମସ୍ତ ହରାଇଲା
ଅଥଚ ଇଉରୋପୀୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶସମୂହ
ଏହି ମହାଦେଶକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଆଧିପତ୍ୟ ରଖିଲେ । କର୍ମୀନା ରାଜ୍ୟ
ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ ହୋଇ କେତେକାଂଶ ଫ୍ରାନ୍ସ ଓ
କେତେକାଂଶ ପୋଲାଣ୍ଡ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହେଲା ।
ସେହିଦିନଠାରୁ କର୍ମୀନା ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା
ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିଆସୁଥିଲା । ବିଜୟୀ
ମିତ୍ରଶକ୍ତିମୁଖ୍ୟ କର୍ମୀନାକୁ ଅସହ୍ୟାଦିରେ
ହାନିକର କରିଦେଇଥିଲେ ହେଁ ଭିତରେ
ଭିତରେ କର୍ମୀନା ପ୍ରଭୃତ ଅସହ୍ୟରେ କ୍ରମେ
କ୍ରମେ ସଜିତ ହୋଇଉଠିଲା ଓ ହିଂସାକରକ
ନେତୃତ୍ୱରେ ଆଉଥରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଅସ୍ଥିଆ,
ଚେକୋସ୍ଲୋଭାକିଆ ଓ ଆଉ କେତେ ରାଜ୍ୟକୁ
ବିକାଳାନ୍ତ ଦଖଲକଲା । ପରିଶେଷରେ
୧୯୩୯ ମସିହାରେ ପୋଲାଣ୍ଡର ଡାନଜିକ୍
ନାମକ ବନ୍ଦର ଦାବିକଲା । ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ
ଫ୍ରାନ୍ସର ପ୍ରଚାରକମାନେ ପୋଲାଣ୍ଡର ଏହି ଦାବି
ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କଲା । ଫଳରେ କର୍ମୀନା ସେହି ବର୍ଷ
ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨ ତାରିଖରେ ପୋଲାଣ୍ଡ
ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧଘୋଷଣା କଲା । ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ
ଫ୍ରାନ୍ସ ପୋଲାଣ୍ଡକୁ ବାରମ୍ବାର ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା
ଆଶାବଦ୍ଧ ଆଶାନ୍ୱରୁତ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଲେ
ନାହିଁ । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ
କର୍ମୀନା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କଲେ । ଇଟାଲି
କର୍ମୀନା ପକ୍ଷ ଗ୍ରହଣ କରି ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଫ୍ରାନ୍ସ
ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କଲା । କ୍ରମେ
କ୍ରମେ ଯୁରୋପର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନେ ଭିନ୍ନ
ଭିନ୍ନ ପକ୍ଷ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସମଗ୍ର ପୃଥିବୀରେ
ଯୁଦ୍ଧବହିଁ ସ୍ୱଳ୍ପକିତ ହେଲା । କର୍ମୀନା କ୍ରମେ
କ୍ରମେ ଚେନ୍ନମାଳ, ନରଝେ, ବେଲଜିୟମ,
ହଲଣ୍ଡ ଅଧିକାର କଲା । ଫ୍ରାନ୍ସ ଅଧିକାଂଶ
ଯୁଦ୍ଧ କରି ନପାରି ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ପୃଥକହୋଇ
କର୍ମୀନା ସହିତ ସହିକଲା । ଫଳରେ ଫ୍ରାନ୍ସର
କେତେକାଂଶ କର୍ମୀନା ଦଖଲ କଲା । ଇଟାଲୀ
ଗ୍ରୀସ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ପରାସ୍ତ ହେଲା ।
କିନ୍ତୁ କର୍ମୀନା ଗ୍ରୀସ ଆକ୍ରମଣ କରି ତାହାକୁ

ସ୍ୱାଧିକାରଭୁକ୍ତ କଲା । ୧୯୪୧ ମସିହା
କୁନ୍ୟାସରେ କର୍ମୀନା ରୁଷିଆ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ
ଘୋଷଣା କରି ସେହି ଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କଲା ।
ଯୁରୋପର ସୁଜନରାଜ୍ୟ, ଚର୍ଚ୍ଚି, ପର୍ଲ୍ସଗାଲ,
ବ୍ୟାଟା ସମସ୍ତ ଦେଶ ଯୁଦ୍ଧରେ ଲିପ୍ତ ହେଲେ ।
ସେହି ନାମ ମାତ୍ର ଯୁଦ୍ଧକୁ ପୃଥକ୍ ଥିଲାକି
କର୍ମୀନାକୁ ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ।
ଏସିଆ ମହାଦେଶରେ ଚୀନ ଓ ଜାପାନ
ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଆସୁଥିଲା । ୧୯୪୧ ମସିହା
ଡିସେମ୍ବର ମାସକୁ ଜାପାନ, ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ
ଆମେରିକାର ଯୁଦ୍ଧରାଷ୍ଟ୍ର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧରେ
ରହି ଯୁଦ୍ଧକଲେ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ସମୟରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକା ମୁକ୍ତ
ପ୍ରଚାର କରିଆସୁଥିଲେ ଯେ, ସେମାନେ
ପୃଥିବୀରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ରକ୍ଷା ସକାଶେ ଓ ଭିନ୍ନ
ଭିନ୍ନ ପରାଭୂତ ଦେଶ ସମୂହକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା
ଦେବା ସକାଶେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ
ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ଏହି ନୀତିକୁ
ଭାରତବର୍ଷ ପ୍ରତି ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସେମାନଙ୍କ
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ବହିର୍ଭୂତ ବୋଲି ପରିଷ୍କାର
ଭାବରେ ଦେଖାଇ ଦେଉଆଅଛି । ୧୯୪୧
ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ
ଫି. ଚର୍ଚ୍ଚିଲ୍ ଯୁଦ୍ଧରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ
ରୁକ୍ତଭେଳ୍ଡଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଆଫ୍ରିକାରେ ମହାସଭା
ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ କାହାଣୀରେ ସାକ୍ଷାତକରି
ଯୁଦ୍ଧର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା
କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆଲୋଚନାରେ ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ
ରୁକ୍ତଭେଳ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
କେତେଗୁଡ଼ିଏ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।
ତତ୍ପରେ ଗୋଟିଏ ଏହା ଥିଲା ଯେ, ବିକିତ
ଓ ପରାଧୀନ ଦେଶସମୂହକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ
କରିବା ଯୁଦ୍ଧର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଏହି ନୀତି
ଭାରତବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ୍ୟ କି ନା ବୋଲି
ପ୍ରଶ୍ନ କରାଗଲାକି ଫି. ଚର୍ଚ୍ଚିଲ୍ ପ୍ରକାଶ୍ୟ ଭାବରେ
କହିଲେ ଯେ, ଏହା ଭାରତବର୍ଷ ପ୍ରତି
ପ୍ରୟୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ । ୧୯୪୦ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ
ମାସରେ ଫି. ଚର୍ଚ୍ଚିଲ୍ ଭାରତବର୍ଷ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ଯେଉଁ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ, ତହିଁରେ ସେ
କହିଥିଲେ ଯେ ଭାରତବାସୀ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟରେ
ଯୁଦ୍ଧ କର ସକାଶେ ଇଂଲଣ୍ଡ ସମୟରେ
ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ଓ ଯୁଦ୍ଧ କର ଭାବରେ
ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯିବ ବକାଶେ
ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବ । ଭାରତବର୍ଷର ନେତୃତ୍ୱ
ଏଥିରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ଓ
ଅଧିକାଂଶରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବିକରି କହିଲେ
ଯେ, ଯଦି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯାଏ, ତାହାହେଲେ
ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ
ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହେବ । ଭାରତବାସୀ
ଆହଙ୍କମାନକାଳକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ

ବିଭକ୍ତ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ
ବିରୋଧୀ । କାଚି, ଧର୍ମ, ଭାଷା ଭାରତକୁ
ତିରକାଳ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ କରିପକାଇଛି । ଏ
ସମୟରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ର ଆନ୍ଦୋଳନ ସମାଧାନ
ହୋଇପାରିନାହିଁ । ସେହି ସମୟରେ ଭାରତର
ଏକତାର ପ୍ରଧାନ ବିରୋଧୀବଳ ମୁଖ୍ୟ
ଚେକିଥିଲେ ମୁସଲିମ୍ ଲିଗ । ମୁସଲିମ୍ ଲିଗର
ନେତା ମହମ୍ମଦ ଅଲି ଜିନ୍ନା ମୁସଲମାନ ପ୍ରଧାନ
ବଳପ୍ରଦେଶ, ପଞ୍ଜାବ, ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ସୀମା
ପ୍ରଦେଶ ଓ ସିନ୍ଧୁ ପ୍ରଦେଶକୁ ଭାରତବର୍ଷକୁ
ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରି ପାକିସ୍ତାନ ନାମରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର
ମୁସଲମାନ ରାଜ୍ୟ ସ୍ଥାପନ ଦାବି କରିଥିଲେ
ଓ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ, ଏହା ସମୟରେ
ଇଂରେଜ ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଦେଲେ ସେମାନେ
ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଯୋଗଦେବେ । କଂଗ୍ରେସ
ଭାରତକୁ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ
ବିରୋଧୀ ଥିଲା । କଂଗ୍ରେସ ଦାବି କଲା
କଲେ, ଭାରତ ଅଧିକତ, ଅଧିକାଂଶ ଓ ସମସ୍ତ
ଭାରତବାସୀଙ୍କ ଭୋଗଦ୍ୱାରା ନୂତନ ଶାସନତନ୍ତ୍ର
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଉ । ଏଥିରେ ମୁସଲିମ୍ ଆପତ୍ତି
କଲା ଯେ, ଭାରତବର୍ଷର ଲୋକସଂଖ୍ୟା
ବିବେଚନାରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ ଥିବା
ହେତୁକୁ ନୂତନ ଶାସନତନ୍ତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ
ପ୍ରଧାନତା ଅକ୍ଷର୍ଯ୍ୟ ରହିବ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ
ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟତ ହୋଇ ରହିବେ । ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟତ
ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସକାଶେ ନୂତନ ଶାସନତନ୍ତ୍ରରେ
ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଯେତେ ପ୍ରକାର
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କ୍ଷାପକକଲେ ସୁଦ୍ଧା ମହମ୍ମଦ ଅଲି
ଜିନ୍ନାଙ୍କ ଏକ ଜିଦ୍ ହେଲା ଯେ, ପାକିସ୍ତାନ ନ
ହେଲେ ସେ ନୂତନ ଶାସନତନ୍ତ୍ର କରାଉ
ନେବେନାହିଁ । ପ୍ରଧାନ ପ୍ରଧାନ ମୁସଲମାନ
ମହଲରେ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ଜିନ୍ନାଙ୍କର ଦାବି ଅଧିକିକ
ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଏ ପକ୍ଷରେ
ସମର୍ଥନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରବଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।
ଭାରତରେ ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟତ
ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ କରିବାକୁ ହେଲେ ବହୁସଂଖ୍ୟକ
ହିନ୍ଦୁ ପୁଣି ମୁସଲମାନ ଧର୍ମ ଗ୍ରହଣ ନ କଲେ
ମୁସଲମାନ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ସଂଖ୍ୟା ଗରିଷ୍ଠ
ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଏହା
ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପୁଣି ଚାରିଗୋଟି ପ୍ରଦେଶରେ
ସିନା ମୁସଲମାନ ସଂଖ୍ୟା ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା
ଅଧିକ; ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କରେ
ମୁସଲମାନମାନେ ରହିଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ କଣ
ପାକିସ୍ତାନକୁ ଉଠାଇ ନିଆଯିବ? ତହିଁର ଲୌଣ୍ଠିକ
ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜିନ୍ନା କିଛି କହୁନଥିଲେ ।
ପୁନଶ୍ଚ ଯଦି ସଂଖ୍ୟାନ୍ୟତା କାରଣରୁ
ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ ଶାସନାଧୀନରେ ରହିବା
ସକାଶେ ଏବେ ଆପତ୍ତି, ପାକିସ୍ତାନରେ
ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ରଖିବେ କିପରି? ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ
ମଧ୍ୟ ଜିନ୍ନା ନିରବ ରହିଲେ । ଯେଉଁ କାରଣରୁ
ସେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ସହିତ
ରଖିବାକୁ ଅନିଚ୍ଛୁକ ସେହି କାରଣ ଓ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ
ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ୍ୟ ।

ଆମ ସମୟର

ନିତ୍ୟଯୋଗ

ମୁଁ ଶରୀର ନୁହେଁ
ଏ ଶରୀର ବି ମୋର ନୁହେଁ ।
ସବୁ ଅସତ, କତ
ଆମ୍ଭା ହିଁ କେବଳ ସତ୍ୟ, ନିତ୍ୟ, ନିରଞ୍ଜନ
ବୋଲି କହୁଥିବା ଚକ୍ରଧରର
ହୋଇଗଲା ହଠାତ୍ ସେଦିନ,
ଭଗବତ୍ ଦର୍ଶନ;
ନୂଆ କରି କଲେଜରେ ପାଠ ଆଧିପତ୍ୟ
ପାଞ୍ଚପୁଟ ସାତେ ତିନିକ୍ଷିଆ
ଶ୍ୟାମଳା ଚରୁଣା ଟିଏର
ପୋଟଳ ଚିରା ଆଖି ଭିତରେ ।
ଏବେ ଚକ୍ରଧର ଆଉ
ଚକ୍ରଧର ନୁହେଁ, ଗୋଟେ ଆମ୍ଭା
ତରୁଣୀ ବି ତରୁଣୀ ନୁହେଁ, ଏକ ଭଗବାନ ।
ଆମ୍ଭା ଓ ଭଗବାନ ଏବେ ନିତ୍ୟଯୋଗରେ
ପାର୍କ, ରେଷ୍ଟାଉସ୍, ଓୟୋ ଆଦିରେ
କେବେ ଦେହ, କେବେ ଦେହ ହାନିତାରେ ।

ଶୁଣ ଶୂନ୍ୟତା ଭିତରେ ।
ଭଗବାନ ଥିବା ନ ଥିବା ନେଇ
ସନ୍ଦେହ କରାଯାଏନି କେବେ
ଅନୁଭବ କରାଯାଏ କେବଳ ନିଜ ଭିତରେ
ପ୍ରତିଟି ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସରେ,
କହୁଥିଲା ଚକ୍ରଧର ।
ଚକ୍ରଧର ଛାଡ଼ି କୋଷ୍ଠା
ଶରୀରକୁ ଛାଡ଼ି ଛାଡ଼ି
ଜୀବକୁ ଛାଡ଼ି ପରମାତ୍ମା
ଆଲୋ ନ ରହିବା ପରି
ଯେଉଁଠି, ଯେତେଦୂରରେ ଥାନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି
ଥିଲେ, ଅଛନ୍ତି ଓ ରହିଥିବେ ଭଗବାନ ମୋର
ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ମୋ' ସହ ସବୁଦିନ ।
ଏଉ 'ସବୁଦିନ'ଟା ଯେହେତୁ
କାଳ ଆଧାରିତ
ଯେଉଁ କାଳକୁ ଗ୍ରାସ କରିପାରନ୍ତି
କେବଳ ଭଗବାନ ।
ଅତଏବ ନିର୍ଯ୍ୟାସ ହେଲା
ଆମେ ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରୁ,

ନିଃଶେଷ ହୋଇପାରୁ
କାଳ ନଷ୍ଟ ହେଇପାରେ
କିନ୍ତୁ, ଭଗବାନ ନୁହେଁ, କେବେ ନୁହେଁ ।
ଆସିବା, ଯିବା, ରହିବା ସବୁକିଛି
ତାଙ୍କ ମର୍ମ, ତାଙ୍କୁ ନେଇ
ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇପାରେନା କେବେ
ଗୁଣ ଓ ଦୋଷରୁ ରହିତ
ସେ ଗୁଣାତୀତ ।
♥ ଭୋଇସାହି, ବାଲେଶ୍ୱର
୯୮୫୩୩୪୪୬୮୮

ପ୍ରସ୍ତ ପ୍ରସ୍ତ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ,
ମୌନତାରେ, ଅସହାୟତାରେ ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ
ମୁଁ ଅଗମ୍ୟ ପାହାଡ଼ କାଲି
ତମେ ଶୁଣ ଶୁଣୁ ଅନୁତର ପାତ..
କି ସ୍ୱେଦରେ କୋଳେଇ ନିଅ କେକାଣି

|| ପାହାଡ଼ରେ ବର୍ଷା ||
ବେତଳା ଦେହକୁ ମୋ'
ଭରିଯାଏ ଓଦା ଓଦା ଆସକ୍ତିରେ
ବନ୍ଧୁର ଏ ବନ୍ଧ..
ତମେ କ'ଣ ଜାଣିଥାଅ
କେତେ ନିସ୍ୱ ଏକୃତିଆ ମୁଁ
ବିଲ ବଣ କାହାର ମଝିରେ..
କହିବି ?? ଶୁଣ !!
ମୋ ଦେହରେ ଠୁଳ କେତେ କ'ଣ !
ଶିରୀରେ ଶୁଖିଲା ଝରଣା,
ନିଶ୍ୱାସରେ ଝଞ୍ଜା
ପତ୍ରଝଡ଼ାର ଗବାଗଦା ଅବସୋସ
ଅଦୃଶ୍ୟ ଦାବାଗ୍ନି ଦାଉ
ଓ ଛାତି ସାରା କଞ୍ଜାଝଡ଼ ଚୁଷ୍ଟ ଓ ନୀରସ..
ସୁଆର ଏକାନ୍ତ ଅଭିଷା ତମେ
କେତେ କେତେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଅପେକ୍ଷା ତମର
ତଥାପି ଯେ ତମେ ମୋତେ
ଖୋଜି ଲୋଡ଼ି ଥାଏ, ଓଦା କର
ଅନୁରାଗେ ଚୁଡ଼ୁଚୁଡ଼ୁ କର...କାହିଁକି ?
ଦେଖୁନ
ଗୋଟିଏ ସର୍ଗରେ ତମର
ମୁଁ କେମିତି ସମ୍ଭବି ଯାଉଛି
କୋଟି କୋଟି ନୀଳ ଏଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକୁ ଧରି !!
ଅଥଚ ଭରସି କହି ପାରେନା
ତମେ ମୋର , କେବଳ ମୋର !!
ମୋ ନିକଟେ ରହିଥାଅ

ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅନୁକମ୍ପା ହେଇ
ମୁଁ ତୁମକୁ ଧରି ରଖିବି ଆଜୀବନ
ଶୂନ୍ୟ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱାଗର ଉନ୍ମୁଖତା ଦେଇ..
ମନରେ ବିଭ୍ରମ ଆସେ,
କାନ୍ଦେ, ଲୋଟେ, ଭୂଇଁରେ ମଥା ପିଟେ,
ଅଥଚ ସେ ଭ୍ରମ ଅପସରି ଗଲେ
ମୁଁ ଦେଖେ, ତମେ ସତତ ଅସ୍ଥିର
କେଉଁଠି ତ କ୍ଷଣେ ସୁଖା
ସ୍ଥିର ରୁହନାହିଁ !!
♥ ଗାବୋଇ, ନାଉରା,
କଟକସିଂହପୁର
(ମୋ)୯୮୫୩୩୪୪୬୮୮୫

ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତିରେ
ଦୁଇଧାର ଲୁହ

ଡ.ମଣୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ମେହେର

ଫକୀରମୋହନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦିନେ
ପ୍ରଫେସର ଭାବରେ ମୋତେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ
ପଢ଼ିବ, ଏହା ଭାବିନଥିଲି କେବେ । ଯେତେବେଳେ
ଏହି ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ସେତେବେଳେ
ଆପାର କୃତଜ୍ଞତାରେ ମୋ ହୃଦୟ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।
ସ୍ୱାଭାବକରି ଗଳାଧର ମେହେରଙ୍କ ପ୍ରଫିଲିପ୍ ଭାବରେ
ମୋର କହୁ ଯତିଥିଲା ବରପାଲିରେ । ସେହି ସ୍ୱାଧୀନ
କଲେଜରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ମୋର ଅଧ୍ୟାପକ
କାବନ । କହୁକୁମ୍ଭି ବରପାଲି ମୋ ପାଇଁ ଏକ ମହାନ
ତୀର୍ଥ । କର୍ମୀମୟ କାବନର ଅତିମ ଲଗ୍ନରେ ଓଡ଼ିଶାର
ଆଉ ଏକ ମହାନ ସାରସ୍ୱତ କ୍ଷେତ୍ର
ବାଲେଶ୍ୱର ମୋର କର୍ମୀ କୁମ୍ଭି ହେବାର ଅପୂର୍ବ
ସଂଯୋଗ ମୋ ଭିତରେ ଏହି ଅନୁଭବ
କାଗ୍ରତ କଲା ଯେ- ଏହାହିଁ ମୋର ଦ୍ୱିତୀୟ
କହୁକୁମ୍ଭି । ପ୍ରତିଟି ଲୋମକୃପରେ ମୋର
ଖେଳିଗଲା ନୂତନ ଶିକ୍ଷଣ । ହୃଦୟରେ ଭରିଗଲା
ଆମାପ ଉଦ୍‌ଘାଟନ । ବାଲେଶ୍ୱର
ମାଟିକୁ ପ୍ରାଣଦେଇ ଭଲ ପାଇବାରେ ଅନୁଭବ
କଲି କାବନର ଶେଷହୀନ ସାପ୍ତକରା ।
୨୦୨୦ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ମାସରେ ପ୍ରବେଶ
କରିଥିଲି ଫକୀରମୋହନ
ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ବ୍ୟାସବିହାର ମଧ୍ୟକୁ । ଯେଉଁଠି ବି
ଦେଖେ ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି,
ତାହା କେବେ ହେଲେ ପ୍ରାଣହୀନ ମୂର୍ତ୍ତି ବା ଛବି
ପରି ପ୍ରତୀତ ହୁଏନାହିଁ । ସବୁବେଳେ
ମନେହୁଏ ସତେ ଯେମିତି ଫକୀରମୋହନ ମୋ
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି,
ଅଥଚ ମୁଁ ତାହା ଶୁଣିପାରିବାରେ ହେଉଛି ଅକ୍ଷମ ।
କିଛିଦିନ ବିତିଯିବା ପରେ ବ୍ୟାସବିହାରର
ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ଫକୀରମୋହନଙ୍କ
ପୂର୍ଣ୍ଣାବୟବ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି । ସେ ଦିନଠାରୁ
ବ୍ୟାସବିହାର ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କଲାବେଳେ ଆଉ
ପ୍ରସ୍ତାବ ସମୟରେ ହାତକୁଡ଼ି ଆପେ
ଆପେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଯାଏ ସେହି ବିଶାଳ
ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତି ।
ବ୍ୟାସବିହାରରୁ କର୍ମୀମୟ ଦିନାନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ
କଲାବେଳେ ଉନ୍ନତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ
ସଂଧ୍ୟା । ପ୍ରତିଦିନ ଆସିବା ବେଳେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ
ଭକ୍ତି ନିବେଦନ ତ କରୁଥାଏ । ମାତ୍ର ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଦିନଟିର କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେଦିନ
ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ଏପରି ଏକ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ମୁଖୀନ
ମୋତେ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଏହା କେବେ
ହେଲେ ଭାବିନଥିଲି । ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଗେଟ ମଧ୍ୟ
ଦେଇ ବାହାରକୁ ଯେତେବେଳେ ମୋ
କାର୍ ଠିକ୍ ବାହାରିବାକୁ ଯାଉଛି, ହଠାତ୍ ଦିନା
କାରଣରେ ଅଟକିଗଲା ଗାଡ଼ି । ଓଃ! ମୁଁ
କେତେ ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ପ୍ରତି
ବୃଷ୍ଟିପାତ କରି ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ ଚାଲିଯାଇଛି,
ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଅଟକିଯାଇଛି ମୁଁ ଫେରୁଥିବା
କାରଣ । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ଓହ୍ଲାଇ
ପଡ଼ିଲି ମୁଁ କାର୍ ମଧ୍ୟରୁ । ନିକଟତର ହେଲି
ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ନବ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ହାତଯୋଡ଼ି ନମସ୍କାର କରିବା
ମୁହାଁରେ ଛିଟାହେଲି କିଛିକ୍ଷଣ । ତା'
ପରେ ଉପରକୁ ମୁହଁଦେଇ ଅନାଉଁଟି
ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଚିର ପରିଚିତ ମୁଖମଣ୍ଡଳ
ପ୍ରତି । ଅଧିକାଂଶ ଆଖି ଆଲୁଅରେ ଯେତେବେଳେ
ମୋ ଦୃଷ୍ଟି କେହାକୁଡ଼ି ହେଲା ଫକୀରମୋହନଙ୍କ
ପ୍ରାଣଦତ୍ତ ଅଧିକ ଦୂରତା ଉପରେ ସେତେବେଳେ
ଯାହା ଦେଖୁଲି ମୁଁ ତାକୁ ଅଧିଶ୍ୱାସ
କରିବାର ଲୌଣ୍ଠିକ କାରଣ ନଥିଲା । ବାଲ୍ୟ
କାଳରୁ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପ୍ରତିକୃତି ଓ
ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି କେବେହେଲେ ମୋତେ ନିଷ୍ପ୍ରାଣ
ମନେହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଭାବିକ
ଭାବରେ ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଭାବନିବନ୍ଧନ
କରିପାରେ ଅଧିଧାତର । ପାର୍ଥକ୍ୟ କେବଳ
ଏତିକି ଯେ ଯାହା କାବଳ ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ
ଆଗରେ କହିପାରେ ନାହିଁ ସେହି ମନକଥା
ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ତଳେ ଛିଟା ହୋଇ
ନିଃସଙ୍କୋଚ ଭାବରେ ହୃଦୟର ଅନୁଭବ
ବ୍ୟକ୍ତ କରିପାରେ କଳ୍ପନାତୀତ ଆବେଗ
ନେଇ । ସେଦିନ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୁଁ
ଫକୀରମୋହନଙ୍କୁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ
ତାଙ୍କ ସୁଖ କଷ୍ଟସ୍ୱର ଶୁଣି ପାରିଲି ଅତର
ମଧ୍ୟରେ । ସ୍ୱେଦିତ ସମୟଧନରେ ମୋତେ
ଗୋଟାଏପେଶ ଭାବାସ୍ମୃତ କରିଦେଇ ସେ କହି
ଉଠିଲେ- 'ବାବୁ! ତୁ ଏଠାକୁ ଆସିଲୁ ବୋଲି
ମୋ ଆତ୍ମା କେତେ ଉଲ୍ଲସିତ, ତାହା ଜାଣି
ପାଉଥିଲୁ ନିଶ୍ଚୟ ।' ମୁଁ ଆନନ୍ଦାନ୍ତୁ
ବିଗଳିତ ସ୍ୱରରେ କହିଲି- 'ହଁ, ତାହା ତ ମର୍ମେ
ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରେ ସେତିକି ନୁହେଁ । ମୁଁ
ଜାଣେ ଯେ ଆପଣଙ୍କ ଇତିହାସେ ହିଁ ମୁଁ
ଆସିଛି ଏଠାକୁ ।'
ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଦୁଇଆଖି ସହିତ ମିଶିଗଲା
ମୋର ଦୃଷ୍ଟି । ଏହି ସାମାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି
ଦିନିମୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂକଳିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ
ଶତଶତ ମୁଖର ଭାବରାଶି । ଫକୀରମୋହନ
କଲେ ଏକ ଚାପୁର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ- 'ବାବୁ! କହିଲୁ
ଦେଖି ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ମୋତେ ସତରେ କଣ
ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଏତିକି?' ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଦେଲି
ଅପ୍ରିୟ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ କଥାଟି
ତାହାକୁ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ନକରି ରହିପାରୁନାହିଁ । କହିଲି 'ଓଡ଼ିଆ କାଳି ଆପଣଙ୍କୁ
ଭଲପାଏ ହୃଦୟଭରି- ଏକଥା ଆପଣ ଜାଣି
ସାରିଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏ କାଳିକୁ
ଯେତିକି ଆଦେଶର ସହିତ ଭଲ ପାଉଥିଲେ
ଆମେମାନେ ସେତିକି ଗଭୀରତର ଭାବରେ
ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାରେ ଅକ୍ଷମ ଓ
ଅସମର୍ଥ ।' ଏତିକି କହି କହି କମ୍ପିତ ହୋଇଉଠିଲା
ମୋର କଣ୍ଠସ୍ୱର । କିପରି ଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା
କରିଆଣ୍ଡି ସେ ଆମ ଭଲପାଇବା ଯଦିହୁଏ ଏକ
ସୁନ୍ଦର ପୁନିର୍ମଳ କଳାଶୟନିଏ; ତା' ହେଲେ
ତାଙ୍କର ଅନୁରାଗ ମହାସାଗର ସମ
ସମ୍ପ୍ରସାରିତ । ଯିଏ ଜୀବିତାବସ୍ତାରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ
ଯେତିକି ପ୍ରାଣପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିଜର
କରିଥିଲେ, ଆଜି ଅଗଭାରି ସତରେ
ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାକୁ ନିବିଡ଼
ଆଲିଙ୍ଗନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସଂଲଗ୍ନ କରି
ରଖିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ବନ୍ଧଦେଶ ସହ ! (କ୍ରମଶଃ)

ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଦୁଇଆଖି ସହିତ ମିଶିଗଲା
ମୋର ଦୃଷ୍ଟି । ଏହି ସାମାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି
ଦିନିମୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂକଳିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ
ଶତଶତ ମୁଖର ଭାବରାଶି । ଫକୀରମୋହନ
କଲେ ଏକ ଚାପୁର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ- 'ବାବୁ! କହିଲୁ
ଦେଖି ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ମୋତେ ସତରେ କଣ
ଭଲ ପାଆନ୍ତି ଏତିକି?' ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଦେଲି
ଅପ୍ରିୟ ଯେଉଁ ସତ୍ୟ କଥାଟି
ତାହାକୁ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ନକରି ରହିପାରୁନାହିଁ । କହିଲି 'ଓଡ଼ିଆ କାଳି ଆପଣଙ୍କୁ
ଭଲପାଏ ହୃଦୟଭରି- ଏକଥା ଆପଣ ଜାଣି
ସାରିଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚୟ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ଏ କାଳିକୁ
ଯେତିକି ଆଦେଶର ସହିତ ଭଲ ପାଉଥିଲେ
ଆମେମାନେ ସେତିକି ଗଭୀରତର ଭାବରେ
ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇବାରେ ଅକ୍ଷମ ଓ
ଅସମର୍ଥ ।' ଏତିକି କହି କହି କମ୍ପିତ ହୋଇଉଠିଲା
ମୋର କଣ୍ଠସ୍ୱର । କିପରି ଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା
କରିଆଣ୍ଡି ସେ ଆମ ଭଲପାଇବା ଯଦିହୁଏ ଏକ
ସୁନ୍ଦର ପୁନିର୍ମଳ କଳାଶୟନିଏ; ତା' ହେଲେ
ତାଙ୍କର ଅନୁରାଗ ମହାସାଗର ସମ
ସମ୍ପ୍ରସାରିତ । ଯିଏ ଜୀବିତାବସ୍ତାରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ
ଯେତିକି ପ୍ରାଣପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିଜର
କରିଥିଲେ, ଆଜି ଅଗଭାରି ସତରେ
ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶାକୁ ନିବିଡ଼
ଆଲିଙ୍ଗନ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସଂଲଗ୍ନ କରି
ରଖିଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ବନ୍ଧଦେଶ ସହ ! (କ୍ରମଶଃ)

ତପନ ସାହୁ
|| ଛାତି ||
ଆ' ଛାତିଟିଏ ପାଲଟିବୁ ଯଦି ଆ'
ଆ' ଛାତିଟିଏ ପାଲଟିବୁ ଯଦି ଆ'
ଯୋଉ ଛାତି ଲମ୍ବିହୁ ମାଟିକୁ ଆକାଶ ଯାଏଁ
ଯୋଉଠି ମାଟିର ବି ଛାତିଟିଏ ଲୋଡା
ଆଉ ଆକାଶର ବି !!

ଯୋଉଠି ଛାତି ଆଁ କରି ଶୋଇଥିବ
ଶେଷ ନିଶ୍ୱାସକୁ ଆଲିଙ୍ଗନ କରି,
ପାଖରେ...
କେହି ଜଣେ ମୁଖରେ ପଗଡ଼ି ବାନ୍ଧି
କପାଳକୁ ଦୋଷ ଦେଇ କାନ୍ଦୁଥିବ
ଛାତି ପାଟିବା ଯାଏଁ !!
ଦେହର ଝାଲ ରକ୍ତ ହୋଇ ବହିଗଲେ
ଛାତିର ଶେଷ ମେଷେ
ଛାତି ହୁଏ ସବୁକି
ଆ ଛାତିଟିଏ ପାଲଟିବୁ ଯଦି ଆ'
ଆକାଶ ଏବେ ମାଉସାଦୀ
ହାତକୁ ଉପର କରି ଛିଟା ହେବା ଛଡ଼ା
ଉପାୟ ନାହିଁ
ଛାତିଟିର ବୁଲି ଆରପାର ହେବା ଯାଏଁ !!
ଛାତିକୁ ଛାତି ହୋଇ ରହିବାକୁ ଦିଅ !!
ଛାତି, ମାଟି ଓ ଆକାଶ
ପାଖାପାଖି ହେଲେ ଛାତି ହୁଏ ଜୀବନ୍ତ
♥ ବେଲଗାଁ, ଏମ୍ ରାମପୁର
କଳାହାଣ୍ଡି, ମୋ.୯୦୧୯୩୧୧୮୬୮

ପ୍ରେମରେ ପ୍ରେମରେ ଗାତି ....(୮୧)

॥ ପ୍ରେମ ନିରବରେ ହୁଏ... ॥

ପ୍ରେମ ନିରବରେ ହୁଏ
ଆଖିରେ ଆଖିରେ କଥା ହୋଇଥାଏ
ମନ ତାକୁ ବୁଝିନିଏ ।

ଫୁଲ ଡାକି ନାହିଁ ଭର୍ତ୍ସନକୁ କେବେ
କହିନାହିଁ ବୁଝିଛି ଫୁଲିଲା ଫୁଲରେ
ଥାଏ ପ୍ରେମ ଅଭିଳାଷୀ,
ଫୁଲ ଫୁଟିବାର ମାନେ ଏଠି ସାଥୀ
ସବୁ ପ୍ରେମ ରଚୁଟିଏ ।

ସବୁ ନିରବତା ପ୍ରେମର କବିତା
ଭର୍ତ୍ସନ ବୁଝିଛି ସିନା,
ରତ୍ନମତୀ ଫୁଲ ଭର୍ତ୍ସନକୁ ପ୍ରେମ
କେମିତି କରିବି ମନେ,
ବୁଝିବି ତ ବାଉଁଶ ତାହାଲେ କାହାକୁ
କିଏ ସେ ହୃଦୟ ଦିଏ ।

ବିପିନ ମହାନ୍ତି

♥ ଗୀତା, ଗଡ଼ ମହାବୀର ବିହାର, ଗ୍ୟାରେଜ ଛକ, ଭୁବନେଶ୍ଵର-୨
(ମୋ) ୯୮୬୧୧୪୪୯୯୧

ତନିକଙ୍କ ହିନ୍ଦୁ ନ୍ୟାସନାଲିଜମ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆ

ଡକ୍ଟର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସାହୁ

ଅଗ୍ରଣୀ ଐତିହାସିକ ତନିକା ସରକାର, 'ଭାରତରେ ହିନ୍ଦୁ କାତାୟନବାଦ'ର ଲେଖକ । ନିଜକୁ ତାନିକା କାନ୍ଦୁ ମଧ୍ୟରେ ସାମିତ ରଖି ନାହିଁ କିମ୍ପା । ଇତିହାସ ପୁସ୍ତକ ଲେଖିବା ପାଇଁ ଲାଭକ୍ରେତାକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ବରଂ ସେ ନିଜ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ଚାଲି ଲେଖିବାକୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଆକାର ଦେଇଥାନ୍ତି । ସେ ଗତ ତିନି ଦଶନ୍ଧି ଧରି ସଂଘ ପରିବାରକୁ ଅତି ନିକଟରୁ ନଜର ରଖିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଅନେକ ସମୟରେ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଛନ୍ତି । ଏପରିକି ସେମାନଙ୍କର କାବନ ଶୈଳୀକୁ ଦେଖିବା ସହିତ ସେହି ମୂଲ୍ୟବାନ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ତତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ବିଶ୍ଳେଷଣ ସହକାରେ ମିଶ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ ସେ ସଂଘ ପରିବାରରେ ଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି, ଭୂମିକା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ସଂକଳନ ଏବଂ ସାକ୍ଷାତକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି । ପୁଣ୍ୟ ଗୁମ୍ଫା ଏବଂ ଆଶା ଶର୍ମାଙ୍କ ପରି ପରିବାରର ସକ୍ରିୟ ମୁଖପତ୍ର ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯେ ଲବଣ୍ୟ ସାଧନା ଚାହା ତାଙ୍କ ଅତି ଉଚ୍ଚ କ୍ୟାରେରରେ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ତାହା ସତ୍ୟ ଓ ସଠିକ୍ ଯଥାର୍ଥ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ସାଧନାଙ୍କ ପୁଣ୍ୟ ସୋପାନ - ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ବିନାଶ କରାଯିବ ଆବଶ୍ୟକ - ତାଙ୍କ ସ୍ଵରରେ ପରିସ୍ଫୁଟ (ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ) । ସେ(ମାନେ) କିଛି ଦୃଶ୍ୟରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସାଧୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ବହୁତ ଶାନ୍ତ ଓ ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନାଥ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବଂଚାଇବା ସେବାରେ ନିଯୋଜିତ ଅଛନ୍ତି ।

ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ, ତନିକା ସରକାର ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରଥମ ଆଲୋଚକ ଯିଏ ଗୌରବ ପରିବାରରେ ମହିଳାଙ୍କ ସକ୍ରିୟତା ଓ ସଦସ୍ୟତା ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଆମକୁ ସ୍ଵୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ଉମା ଭାରତୀଙ୍କ ପରି ଜଣେ ସମ୍ଭାଷଣକାରୀ ନେତା ଏବଂ ସ୍ଵତି ଭରାଣୀଙ୍କ ପରି ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ । ଅଧିକାଂଶ ମହିଳା କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତା ନେତା କହିଛନ୍ତି, 'ରୂପେ ଆଦର୍ଶ ମା ପରି ବୁଦ୍ଧିଶାଳୀମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ତୁଳାଇବା ଉଚିତ୍ । ଆଉମଧ୍ୟ ପିଲାଦିନରୁ ତୁମ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଉଚିତ୍ ।' ଏହି ଶିକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ସହିତ ବିଶ୍ଵାସ ଦେବା ଏବଂ ପୁଅ ସୈଦିକ ଗଠିତୋଳିବା । ଲେଖକ ଏହି (ହୋମୋର) ବୁଦ୍ଧିକୁ ମୋଡ଼ା ଯାତ୍ରାକୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଓ ଚମତ୍କାର ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି, 'The heavy hopes of going into war under the banner of samiti icon Astobhujia Druga are no longer articulated .' 'ଅଷ୍ଟାଭୁଜା ଦୁର୍ଗା'ଙ୍କ ସମିତି ଆଇକନ୍ ବ୍ୟାନରରେ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଯିବାର ଭରସା ଆଉ ସ୍ଵପ୍ନ ହୋଇନାହିଁ । ରାଷ୍ଟ୍ର ସେବା ସଂଘ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ଦ୍ଵାରା ଉଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥିବା ଭାବଗର୍ଭକ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି - ପ୍ରିୟ, ଉତ୍ତମ ହିନ୍ଦୁ ଦେଶ / ମୁଁ ମୋ କାବନ ତମକୁ ଉତ୍ତର କରୁଛି / ତୁମେ ତମର ପ୍ରିୟ କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ତମର ନିର୍ମଳ କୋମଳ ପବିତ୍ର କୋଳରେ କୋଳାଗ୍ରତ (ଆଲିଙ୍ଗନ) କର / ଆମମାନଙ୍କୁ ଆଶୀର୍ବାଦ କର / ଯେଉଁମାନେ ଧର୍ମ ପରମ୍ପରା ପ୍ରତି ସମର୍ପିତ / ଆମର ଏହି ମାତୃ ଶକ୍ତିମୟ ଦେଶରେ ପୁଷ୍ଟିତ ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଭୁ ।

ଏହି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦେଶର ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ତଥା ଦେଶ ବିଦେଶୀ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଗବେଷକମାନେ ସଂଘ ପରିବାରର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ଆଦର୍ଶଗତ ତତ୍ତ୍ଵ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତନିକା ସରକାର ଖୋବ ନିଜେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି ସମାନ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ପରିବାର ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ବ୍ୟାପକ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ଵାରୋପ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ - ' ୧୯୯୧ ରେ ବିଦ୍ୟା ଭାରତୀ ସମୁଦାୟ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଅଂଶ ଭାବରେ ୧ ଲକ୍ଷ (ମିଲିୟନ)ରୁ ଅଧିକ ପିଲାଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ଏହି ବିଶାଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ୩୬, ୦୦୦ ଜଣ ଶିକ୍ଷକ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ ଓ ଛାତ୍ରମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ସମାପ୍ତ କରି ୪୦ଟି କଲେଜରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ ।

ସଂକ୍ଷେପରେ, ୩୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ, ବିଦ୍ୟା ଭାରତୀ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ 'Vidya Bharti claimed it was running the second largest chain of the school in the country . Next only to the chain of the Government schools .'

ଏହା କେବଳ ସରକାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଶୁଖିଲା ପରେ ଦେଶର ଦ୍ଵିତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଶୁଖିଲା ଚଳାଉଛି । 'କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ଏହା ପରେ ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ଶିକ୍ଷା ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଏହି ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ କ'ଣ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଏ ? ଜଣେ ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ ତନିକାଙ୍କୁ ଗର୍ବର ସହିତ କୁହନ୍ତି, 'ଆମେ ପାଠ୍ୟ ବର୍ଷର ପିଲାମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସଂଗଠନର ଆଦର୍ଶରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥାଉ ... ସେମାନେ କ୍ରୋଧ ଏବଂ ପ୍ରତିଶୋଧରେ ନିଜର ଠେଙ୍ଗା ଉଠାନ୍ତି ।'

ଏକ ସଂଘ ପରିବାରର ଅଗ୍ରଣୀ ଗୁରୁ ଯେଉଁମାନେ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଏହି ଗୁଣା ଏବଂ କ୍ରୋଧ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଯାତ୍ରା ବାର ସହକର୍ମକ ଚିନ୍ତାଧାରା ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଓ ଶେଷରେ ଗୁରୁ ଗୋଲ୍ଡମାଲକର ଏପିସୋଡରେ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାକୁ 'ଗୁରୁଜୀ' ଭାବରେ ସମ୍ବୋଧିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ପରି ଲେଖକ ସହକର୍ମକ ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଗୋଲ୍ଡମାଲକର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ, ଏକତାତ୍ଵୀ ଦର୍ଶନ ଉପରେ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଗୋଲ୍ଡମାଲକର ହିଁ କହିଥିଲେ, 'ଆମକୁ କର୍ମାନର ନାକିଲଠାରୁ ଶିଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯେହେତୁ ନାକିମାନେ ଯିହୁଦୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଯେଉଁକି ବ୍ୟବହାର କଲେ, ଆମେ ମଧ୍ୟ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କୁ ସେହିଭଳି ବ୍ୟବହାର କରିବୁ । ତନିକା ପାଠକଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ ଯେ ସଂଘ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଐତିହାସିକ ପତ୍ରିକା 'ଇତିହାସୀ ଦର୍ପନ'ର ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିପଜ୍ଜନକ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଆଶ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି । ଅଧିକତ୍ଵ, ନାକି-ସିଂହା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ପରିବାରର ନେତାମାନେ ଗୋଲ୍ଡମାଲକର ପୁସ୍ତକ 'We or our nationhood defined .' 'ଆମେ କିମ୍ପା ଆମର କାଳି ପରିଭାଷିତ'ରେ ଲିଖିତ ଏହି ନାକି ଭୟକୁ ବିଶୋଧନ କିମ୍ପା ବାଦ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । (କ୍ରମଶଃ)

♥ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ , ମହାନଦୀବିହାର ମହିଳା ସ୍ଵାତକ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ , କଟକ - ୪

ସ୍ଵପ୍ନ ସଂକଳ୍ପ ଓ ପ୍ରଗତିର ଅଗ୍ରଦୂତ : ଡକ୍ଟର କଲ୍ୟାଣ

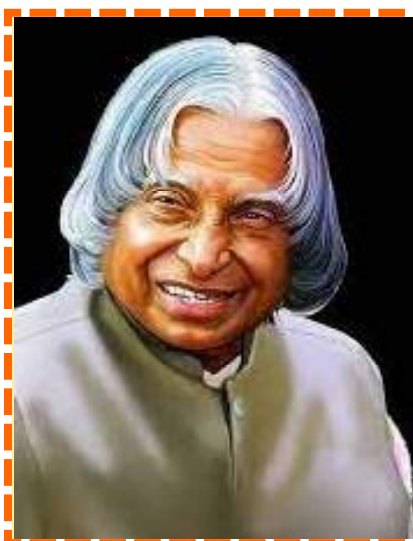
ବିରଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ

ଯୁଗେ ଯୁଗେ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହୁଏ । ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଯେତେବେଳେ କଳୁଷିତ, ମନୁଷ୍ୟ ପଥକ୍ଷ, ସମାଜରେ ଆତ୍ମବିକଳ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧିପାଏ । ମାଟିରୁ ଆକାଶ, ମହାକାଶରୁ ମହାଶୂନ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଵପ୍ନକୁ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରି ମନୁଷ୍ୟ ମନରେ ଆତ୍ମବିଶ୍ଵାସ, ପ୍ରେରଣା, ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଭାରତୀୟ କ୍ଷେପଣାସ୍ରମ ଜନକ, ଲୋକପ୍ରିୟ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଡକ୍ଟର ଅନୁଲ ପାଦିଏ ଜୈନୁଲ ଆବେଦିନ ଅବଦୁଲ କଲ୍ୟାଣ ୧୯୩୧ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ୧୫ ତାରିଖରେ ମାଡ୍ରାସ (ତେନ୍ଦ୍ରାଭୂର) ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାମେଶ୍ଵର ଦ୍ଵୀପାଞ୍ଚଳର ଏକ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ମାତାଙ୍କ ନାମ ଆସି ଆମା ଓ ପିତାଙ୍କ ନାମ ଜୈନୁଲ ବଦିନ୍ ମରକାୟାର । ତାଙ୍କର ଏକ ବଡ଼ଭାଇ ଥିଲେ ଏ.ପି.କେ ମୁଥାୟାର । ସେ ଶାନ୍ତ, ସରଳ, ଉଦାର ସ୍ଵଭାବର ପିଲାଥିଲେ । ସେ ମା'ଙ୍କ ହାତ ରନ୍ଧା ଖାଦ୍ୟ ମା'ଙ୍କ ସହିତ ରୋଷେଇ ଘର ଚଟାଣରେ କେଳୀ ପଡ଼ିରେ ଖାଉଥିଲେ । ପିତାମାତାଙ୍କର କାଲୀମୂର୍ତ୍ତି ଥିଲେ ଗେହ୍ଲୁ ପୁଅ ।

କଲ୍ୟାଣ ରାମେଶ୍ଵର ଏଲିମେଣ୍ଟାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିବା ସମୟରେ ଆରମ୍ଭାତ୍ମକ ଭାବରେ ରାମାନନ୍ଦ ଶାସନୀଙ୍କ ପାଠ୍ୟକୁ ଲାଗି ଦେଖିଥାନ୍ତି । ରାମେଶ୍ଵର ମନ୍ଦିରର ମୁଖ୍ୟ ପୂଜକ ଥିବା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶାସନୀଙ୍କ ପୁଅ ରାମାନନ୍ଦ ଶାସନୀ । ଶ୍ରେଣୀ ଶିକ୍ଷକ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିନଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ଉଠାଇ ଶେଷ ବେଞ୍ଚରେ ବସିବାକୁ କହିଲେ । ଏହି ଘଟଣାରେ ଉତ୍ତମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶାସନୀ ଏହା ଜାଣିବା ପରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଦିନେ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷକ ଶିବସୁନ୍ଦରଶି ଆୟାର (ବ୍ରାହ୍ମଣ) କଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଘରକୁ ଡାକିଥିଲେ । ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପତ୍ନୀ କଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ଦେଖି ମୁହଁ ଛିଆଡ଼ି ଭୋଜନ ଦେବାକ୍ରମେ ମନା କରିଦେଲେ । ଆଉଜି ଚାଲି ପଡ଼ି ଉପରେ ରାଗିଲେ ନାହିଁ ବରଂ ନିଜେ ବାଡ଼ିଲେ କଲ୍ୟାଣଙ୍କ ପାଇଁ ଓ କଲ୍ୟାଣଙ୍କ ପାଖରେ ଖାଇବାକୁ ବସିପଡ଼ିଲେ । କିଛି ଦିନପରେକଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ପୁଣି ଘରକୁ ଖାଇବାକୁ ଡାକିଲେ । କଲ୍ୟାଣ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଘରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପତ୍ନୀ କଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ରୋଷେଇ ଘର ଭିତରକୁ ନେଇ ବସାଇଲେ ଓ ନିଜ ହାତରେ ଖାଇବାକୁ ବାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣ ରାମେଶ୍ଵରମ

ଆଲେଖ୍ୟ : ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ରାଉତ

ବିରଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ଡ. କଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ୪୦ଟି ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ସମ୍ମାନ ଜନକ ଡକ୍ଟରେଟ୍ ଉପାଧି ମିଳିଥିଲା । ୧୯୮୧ରେ ପଦ୍ମଭୂଷଣ, ୧୯୯୦ରେ ପଦ୍ମବିଭୂଷଣ ଓ ୧୯୯୭ରେ ଭାରତ ରତ୍ନ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ହୋଇଥିଲେ କଲ୍ୟାଣ ।

ଏଲିମେଣ୍ଟାରୀ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ରାମାନାଥପୁରମ୍ ଷ୍ଟାଡିଂ ହାଇସ୍କୁଲରୁ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତି କରି ଚିତ୍ତୁରିରାପଲ୍ଲୀ ସେଣ୍ଟ ଯୋସେଫ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲେ । କୃତ୍ତିକର ସହିତ ବି.ଏସ୍.ସି, ପାସ୍ କଲେ । କଲ୍ୟାଣଙ୍କ ପିତା ଜୈନୁଲ ବଦିନ୍ ଜଣେ ନାବିକ ଥିଲେ । ପରିବାର ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପିତାଙ୍କ ରୋଜଗାର ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ସ୍କୁଲ ପାଠପଢ଼ା ସମୟରେ ଖବର କାଗଜ ବିତରଣ କରୁଥିଲେ । ସ୍କୁଲରେ କଲ୍ୟାଣ ଆରମ୍ଭାତ୍ମକ ଛାତ୍ର ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ମୋଧାଧୀ ଭାବେ ପରିଚିତ । କବି ଜିହ୍ଵାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କଲ୍ୟାଣ ମା'ଙ୍କ ସହିତ ରୋଷେଇ ଘର ଚଟାଣରେ କେଳୀ ପଡ଼ିରେ ଖାଉଥିଲେ । ପିତାମାତାଙ୍କର କାଲୀମୂର୍ତ୍ତି ଥିଲେ ଗେହ୍ଲୁ ପୁଅ ।

ପ୍ରତିରକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ ଭିକେ କୃଷ୍ଣମେନନ୍‌ଙ୍କୁ କଲ୍ୟାଣ ଲାଞ୍ଜି ବିହୀନ ହୋଇ କ୍ରାପର୍ 'ନୟି'ରେ ବସାଇ ଆକାଶରେ ଉଡ଼ିଥିଲେ । ୧୯୮୦ ମସିହା ଜୁଲାଇରେ 'ରୋହିଣୀ' ଉପଗ୍ରହକୁ ମହାକାଶରେ ସ୍ଥାପିତ କରି ଭାରତ 'ଆକାଶଚାରୀ ମହାକାଶ କ୍ଲବ୍'ରେ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରିଥିଲା । ଏହାପରେ କଲ୍ୟାଣ ଇସ୍ରୋ ତ୍ୟାଗ କରି ଭାରତକୁ ପ୍ରତିରକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ଇଣ୍ଡିଗ୍ରେଡେଡ୍ ଗାଇଡେଡ୍ ମିସାଇଲ ଡେଭଲପମେଣ୍ଟ ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ଓ ଗବେଷଣା ବଳରେ ତ୍ରିଶୁଳ (ଅଞ୍ଚଳରେ ଉଡ଼ୁଥିବା ବିନାମୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ କ୍ଷେପଣାସ୍ର) ପୁଅ (ଭୂପୃଷ୍ଠରୁ ଭୂପୃଷ୍ଠକୁ ୧୫୦ କି.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିପାରୁଥିବା କ୍ଷେପଣାସ୍ର), ଆକାଶ (୧୫ ବେକେଣ୍ଡରେ ୨୫ କି.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୂପୃଷ୍ଠରୁ ଆକାଶକୁ ଭେଦ କରିପାରୁଥିବା ସୁରୋଧିକ କ୍ଷେପଣାସ୍ର, ଯିଏ କି ଏକ ସମୟରେ ୪ଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳକୁ ନିଶାଣ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ), ଅଗ୍ନି (୫୦୦୦ କି.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭେଦ କରିପାରୁଥିବା ବଳିଷ୍ଠ କ୍ଷେପଣାସ୍ର) ଓ ବ୍ରହ୍ମୋସ (ଭୂପୃଷ୍ଠରୁ ୩୬୦୦ କି.ମି. ଉଚ୍ଚତାରେ ଉଡ଼ିବାର କ୍ଷମା ଥିବା ଏକ ଧ୍ଵନିହୀନ କ୍ଷେପଣାସ୍ର) ଏହି କ୍ଷେପଣାସ୍ର ଉପରେ କଲ୍ୟାଣଙ୍କୁ ବିକଶିତ କରିବାରେ କଲ୍ୟାଣଙ୍କ ଅବଦାନ ରହିଛି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ କ୍ଷେପଣାସ୍ର ଜନକ ବା ମିସାଇଲ୍ ମ୍ୟାନ୍ କୁହାଯାଏ ।

ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ହୋଇଥିଲେ କଲ୍ୟାଣ । କଲ୍ୟାଣ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ପୁସ୍ତକ ଲେଖିଯାଇଛନ୍ତି । ତାହା ଭିତରୁ ବିପୁଳ ପାଠକୀୟ ଆଦୃତି ପାଇଛି 'ଝୁଲିଆ ଆୟ ଫାୟାର୍', 'ଇଣ୍ଡିଆ ୨୦୨୦-ଏ ଭିଜନ ଫର ଦ ନିଉ ମିଲେନିଅମ', 'ମାର୍ଗ କିରି' ଓ 'ଇଣ୍ଡିଗ୍ରେଡେଡ୍ ମାଇକ୍ରୋ ସନଲିଭି' ଦ ପାଠ୍ୟର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଟେ । କଲ୍ୟାଣ ଜଣେ ଅଗ୍ର ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବେ ୨୦୦୨ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୫ ତାରିଖରେ କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେହେଗାଲଙ୍କୁ ହରାଇ ଭାରତର ଦ୍ଵାଦଶ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବରେ ଶପଥ ନେଇଥିଲେ । ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଆସନରେ ଅଳଙ୍କୃତ ହେବା ପରେ ପ୍ରଥମ ଭାଷଣରେ ଦେଶ ନିମନ୍ତେ ପାଞ୍ଚଟି କଥା କହିଥିଲେ । ପ୍ରତିରକ୍ଷା, ପରମାଣୁ, ମହାକାଶ, ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଓ ଦେଶର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ହୁଅଁ ଅହୁଅଁର ଭେଦଭାବ ନଥିଲା । ତାଙ୍କର ସ୍ଵେଚ୍ଛା ଶୁଣା ପିଲାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସାନ୍, ଅଳଙ୍କ, ଗ୍ରେଟ୍ କଲ୍ୟାଣ ସାନ୍ ଓ ମ୍ୟାନ୍ ଅପ୍ ଦି ନେସନ ଭାବରେ ଅଭିହିତ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ୭୯ ତମ ଜନ୍ମ ଦିନକୁ କାଟିବଂସ ବିଶ୍ଵ ଛାତ୍ର ଦିବସ ଭାବେ ପାଳନ କରିଥିଲା । ସେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବରେ ପାଠ୍ୟ ଗାଣନା ସମାପ୍ତ ହେବାପରେ ଶୁଣାଞ୍ଚଳ ଦେବାକୁ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଦ୍ଵାରା କୋଟା କାଢ଼ିବା ପରମ୍ପରାକୁ ଭଙ୍ଗକରି କାର୍ ଭିତରେ କୋଟା ରଖିଥିଲେ । କଲ୍ୟାଣ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାବେ ପାଠ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣକୁ ଏକ ଟ୍ରଷ୍ଟକୁ ଦାନ କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ଶୁଣିବ ବିଶ୍ଵାସୀ କଲ୍ୟାଣ ସାଧୁ, ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କୁ ଗଭୀର ସମ୍ମାନ କରୁଥିଲେ । ସେ ମୁସଲିମ୍ ପରିବାରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତ ଧର୍ମକୁ ସମ୍ମାନ କରୁଥିଲେ । ସେ ସମସ୍ତ ଧର୍ମର ଉତ୍ତର ଥିଲେ । ମଣିଷ ଗୋଟିଏ କାଳି ବୋଲି ବୁଝି ଥିଲେ । ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପଦକୁ ଅବସର ନେବାପରେ କଲ୍ୟାଣ ଆଇଆଇଏମ୍ ସିଲ୍, ଆଇଆଇଏମ୍ ଅହମ୍ମଦାବାଦ, ଆଇଆଇଏମ୍ ଇନ୍ଦୋରରେ ପିରଦର୍ଶନକାରୀ ପ୍ରଫେସର ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଏହି ଲୋକପ୍ରିୟ ପୂର୍ବତନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭାରତରୁ ୭୫ ଅବଦୁଲ କଲ୍ୟାଣ ୨୦୧୫ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୭ ତାରିଖ ସାମାଜିକ ଦିନ ଶିଳ୍ପୀଠାରେ ଏକ ସଭାରେ ସମ୍ମୋଧିତ କରିବା ସମୟରେ ହୃଦୟାତର ୮୪ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମହାପ୍ରାଣ ଲାଭ କଲେ । ତାଙ୍କର ପରଲୋକ ଗମନ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ଦେଇଥିଲା । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ସହିତ ୨୦୧୫ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୩୧ ତାରିଖ ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ତାଙ୍କର ଶେଷକୃତ୍ୟ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମମାଟି ରାମେଶ୍ଵରରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ, ବିଦେଶୀ, ବିଦ୍ଵାନ୍, ବିଜ୍ଞାନୀ, ଆଦିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ବିଶ୍ଵବାସୀଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଥିଲେ ୭୫ କଲ୍ୟାଣ । ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଭା, ଯଶ, କାର୍ତ୍ତି, ଖ୍ୟାତି, ଦେଶପ୍ରେମ, ସେବା, କର୍ମ ଓ ମାନବୀୟ ଗୁଣ ପାଇଁ ମହାମାନବ ଭାବେ ଅମର ହୋଇ ରହିବେ ।

♥ ପାରାଦ୍ଵୀପଗଡ଼, କୁଜଙ୍ଗ ଜଗତସିଂହପୁର ମୋ-୯୯୩୭୭୩୯୧୪୭୫

ଦୁଇଟି ଅନୁବାଦ

ଅଶୁ ଗପ

ମୂଳହିନ୍ଦୀ: ଡଃ ଶୈଳ ଚନ୍ଦ୍ରା

ଅନୁବାଦ: କ୍ରିଷ୍ଣା କୁମାର ଅଜନବା

॥ ସଂପର୍କର ମୁକ୍ତା ॥

ଅରେ ଆମ ଖୁସିଘରକୁ ଚାଲି ପିଲାଦେବକର ସାଂଗ ଜଣେ ବୁଲି ଆସିଥିଲେ । ସାଂଗରେ ଚାଲି ନାହାଣି ମଧ୍ୟ ଆସିଥିଲା । ଖେଳୁ ଖେଳୁ ସେ ନାଟିଶାଠି ଆମ ଖୁସିର 'ସୁନାହାର'ଟିକୁ ପିଛି ଘରକୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା ।

କଥା କଣ କି ମୋ ଖୁସି ଚାଲି ସୁନାହାରକୁ ଡେଇଁ ଚେକ୍‌ଲର ଡ୍ରଏରରେ ରଖିଥାନ୍ତି । ହେଲେ ସେ ଛୁଆଟି ଡେଇଁ ସାମନାରେ କ୍ରିମ ପାଉଁଶର ସାଂଗକୁ ସୁନାହାର ମଧ୍ୟ ପିଛି ପକେଇ ଥାଏ ଏବଂ ଯିବାବେଳେ କାହା ଦୃଷ୍ଟି ନ ପଡ଼ିବାରୁ ଭୁଲରେ ପିଛି ତା' ଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଥାଏ ।

ତା' ପରିବନ୍ ଆମ ଖୁସି ଡ୍ରଏର ଖୋଲି ଦେଖିବି ତ ସେ ସୁନାହାରଟି ନଥାଏ । ଏପଟ ସେପଟ ଖୋଲି ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଥିଲା । ହେଲେ ସେ ଝିଅଟି ସୁନାହାର ପିଛିଥିବା କଥା କାହାକୁ ଜଣା ନଥାଏ । ତାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ବିକୃତ ହେବାର ଦେଖି ମୁଁ ପ୍ରସାଦ ଦେଲି, 'ଖୁସି ଅରେ ତମ ସାଂଗକୁ ଫୋନ କରି ପଚାରି

ବୁଝି, କାଲେ ଭୁଲରେ ସୁନାହାରଟି ଚାଲି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଯାଇଥିବ କି... ମୋ କଥା ନବରୁଖୁ ଖୁସି କହିଲେ, 'ନା ଏପରି କଲେ ମୁଁ ମୋ ପିଲାଦିନର ସାଂଗକୁ ହରେଇ ଦେବି.. ଅଯଥାରେ ଫୋନ କରି ମୁଁ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ସଂପର୍କକୁ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ସୁନାହାର ହଜିଲେ ହକୁ ଅତି ଦେଶରେ ଖାଠିଏ ସତ୍ତ୍ଵରୀ ହଜାର ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେବ ହେଲେ, ଏଥିରା ଯଦି ଅରେ ନଷ୍ଟ ହେଇଯାଏ ତେବେ ଆଉ ଫୋନ ପାରି ହେବ ନାହିଁ । ଟଙ୍କା ଅପେକ୍ଷା ମୁଁ ସଂପର୍କର ମୁକ୍ତା ଅଧିକ ଶ୍ରେୟସ୍ଵର ମଣିଥାଏ । 'ତାଙ୍କର ଏଭଳି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଶୁଣି ମୁଁ ଦେଖି ପ୍ରଭାବିତ ହେଲି । ଅଗତ୍ୟା ତୁନି ରହିବାକୁ ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ହେଲେ କିଛି ଘଣ୍ଟା ଉତ୍ତରରେ ମୋ ଖୁସିର ସାଂଗ ଫୋନ କରି ଜଣେଇଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ନାହାଣିଟି ଖେଳୁ ଖେଳୁ 'ସୁନାହାର'ଟିକୁ ପିଛି ମଧ୍ୟସ୍ତକ ଅଳକ୍ଷରେ ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଛି । ତାଙ୍କ ସୁନାହାର ସୁରକ୍ଷିତ ଅଛି । ଏଥିରେ ଭାବିବାର କି ନାହିଁ; ହେଲେ ଫୋନ କରି ସୁନାହାର କଥା ପଚାରି ବୁଝିଲେ କାର୍ତ୍ତିକ ବୋଲି ପ୍ରତିପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ କଲେ ।

॥ ହସ୍ତାନ୍ତର ॥

ଅନେକ ବର୍ଷପରେ ହଠାତ୍ ବଡ଼ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ବାପଘରକୁ ଆସିଥିବାର ଦେଖି ସାମନାରେ ପ୍ରସାଦ ହେଇପଡ଼ିଲେ । ବିଗତ ଅନେକ ବର୍ଷଧରି ବଡ଼ ଭଉଣୀ ବାପଘରକୁ ଆସିବା ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଆସୁନଥିଲେ । ବାପା-ମା ବସୁଥିବା ଯାଏଁ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତିବର୍ଷ ରାକ୍ଷୀ ପୂଜେଇଁ ଦିନ ଭାଇଙ୍କୁ ରାକ୍ଷୀ ବାନ୍ଧିବା ଭବେଶ୍ୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯାଉଥିଲେ । ସେ ଆସିଲେ ଘରଟା ଖୁସିରେ ହସି ଉଠୁଥିଲା । ବାପା-ମା-ଭାଇ-ଭଉଣୀ ତାରିକଣ ହସିହସି ଘରଟା କମ୍ପେଜ ଦେଇଥିଲେ । ସମୟ ଗଢ଼ିଚାଲିଲା । ବାପା-ମା

ଡକାଡକି ହେଇ ଆରପାରିକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସାନ ଭାଇର ମଧ୍ୟ ବାହାଘର ହେଉଗଲା । ବାହାଘର ପରେ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ଆଉ ଆସିବାକୁ ପସନ୍ଦ କଲେନି । ବାପା-ମା' ତ ଚାଲିଗଲେଣି । ଅଯଥାରେ ଆସି ଏମାନଙ୍କୁ କାର୍ତ୍ତିକ ହରାଇଣ କରାବି ଭାବି ଆସିଲେନି । ଅବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ଆସିବାର ସଂପର୍କଟା ଯଥାବଦ ଥାଏ; ହେଲେ ବଡ଼ ଭଉଣୀ କାଳେ ଭାଗ ମାଗିବେ ଭାବି ଭାଇ ବି ତାଙ୍କୁନଥାଏ । ହେଲେ ଆଜି ଅଗନକ ଆସିବାର ଦେଖି ଭାଇ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ବଡ଼ ଭଉଣୀ କହିଲେ, 'ଭାଇ, ଏଥିରେ ଡରିବାର କିଛି ନାହିଁ । ତୁମକୁ ନଜାଣି ଆସିଥିବାରୁ ମୁଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥା । ହେଲେ ମୁଁ କହି ରଖେ ଯେ, ଏଠାକୁ ମୁଁ ବାପାଙ୍କର ଧନସମ୍ପତ୍ତିର ଭାଗ ମାଗିବାକୁ ଆସିବି, ବରଂ ଆସିବି, ବାପା ମୋ ନାଁରେ ଯେଉଁ ଏକ ଏଫଡ଼ି କରିଯାଇଥିଲେ; ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିପକ୍ତ ହେଇଯାଇଛି । ତାହାର ଚେକ୍ ତମକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚାଲି ଆସିଛି । ଏଇ ନିଅ; ମୋ ଠାରେ ଅର୍ଥର ଅଭାବ ନାହିଁ । ବରଂ ତୁମପାଇଁ ଏହା ଖୁବ୍ ଉପଯୋଗୀ ହେଇପାରେ ।'

ଏହାଶୁଣି ସାନଭାଇ ଓ ତା' ସା ପରସ୍ପରକୁ ଅନେଇ ରହିଲେ ।

♥ ସଂପାଦକ : ଗୁଳଦସୀ, ମୁ/ପୋ- ୯୯୩୭୭୩୯୧୪୭୫
କି- ରାଉପୁର (ଛତିଶଗଡ଼)

ଆଲୋଚନା

ସମାଜର ଉଚ୍ଚ ଭାଗଫଳ

ଅନ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର, ସୌରଜଗତ ତଥା ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠର ସବୁ ଦୃଶ୍ୟ, ସ୍ୱପ୍ନ, ଶ୍ରୀଦୀପ ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସଂଯୋଜିତ ଉପରୁ । ଅନୁରୂପ ମଣିଷର ନିଜସ୍ୱ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ କବଳିତ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ହେଉ କି ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସଂଯୋଜିତ ପ୍ରାୟ । ସମାଜର ଉଚ୍ଚ ଭାଗଫଳଟିଏ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିପାରିଥିବା ମଣିଷଟି ନିଜକୁ ଉଚ୍ଚପାତ୍ର ନିଜ କରାଏ ସହିତ ଅପ୍ରାପ୍ତ ଛୋଟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବା ଏକ ନିତିକ କୁସଂସ୍କାର ଜନିତ ବିରଧାରା ଯାହା ତାକୁ ନୀଚ କରିଥାଏ । କୌଣସି କାରଣରୁ ସାମାଜିକ ଉଚ୍ଚ ଭାଗଫଳଟିଏ ପାଇଥିବା ମଣିଷଟି ନିଜକୁ ବଡ଼ ବୋଲି ବିର କରିବା ସହିତ ନିଜତତ୍ତ୍ୱ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର ବଡ଼ିମା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ଏକ ଦୁର୍ବଳ ମାନସିକତା । କାରଣ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷମତା ରହିତ ଜଣେ ମଣିଷ କୌଣସି କାରଣରୁ ସାମାଜିକ ସଂଯୋଜିତ ଉଚ୍ଚ ଭାଗଫଳଟିଏ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ପରେ ନିଜର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ସଂକୃତିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମନରେ ଏକ ଭାବଧାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ ଯାହାକୁ ଅହଂଭାବ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ମଣିଷର ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ହେଉ କି ଆଶାତୀତ ପ୍ରାପ୍ତରେ କୌଣସି ଅହଂଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ, କାରଣ ତାହା ସେହି ମଣିଷର କ୍ଷମତା ବହିଷ୍କୃତ ନୁହେଁ । ଅତଏବ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୟରେ ନିଜର ଅହଂଭାବପୂର୍ଣ୍ଣ ବିରକ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ନିଜର କ୍ଷମତା ଏବଂ ସଂଯୋଜିତ ପ୍ରାପ୍ତକୁ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖି ନିଜର ବିରଧାରାକୁ ପରିଚିତ କରାଗଲେ ପ୍ରକୃତ ମାନସିକ ତେଜନରେ ନିଜକୁ ସଞ୍ଚାଳିତ କରିହେବ ।

କୌଣସି କାରଣରୁ ନିଜକୁ ବଡ଼ ବୋଲି ବିର କରୁଥିବା ମଣିଷ ଗୁଡ଼ିକ ବାହ୍ୟରେ ଯାହା ସବୁ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାଏ ତି ଆଭ୍ୟନ୍ତରରେ ତାହାର ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବକ ନିଜର କ୍ଷମତା ଏବଂ ସଂଯୋଜିତ ପ୍ରାପ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରୂପେ ପାରୁଥିବେ ନିଶ୍ଚୟ । ଆଉ ଯଦି ସେହି ଅନ୍ତରକୁ ଅନୁଶୀଳନ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିତ ମଣିଷଟି ନିଜର ସ୍ଥିତି ଦୂରନପାରି ତାହାହିଁ ସର୍ବସ୍ୱ ବୋଲି ବିରକ୍ତ ନିଆଡ଼ି ତାହେଲେ ତାକୁ ଅଜ୍ଞାନ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଶିକ୍ଷା ଏକ ସାମାଜିକ ପ୍ରୟୋଗ ଯାହା ମଣିଷକୁ ତାହାର ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ କିଛି କୌଣସି ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଧନ ଏକ ସାମାଜିକ ମାୟା ଯାହା ମଣିଷକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଭାରାନ୍ତର କରି କେତେବେଳେ ଶାନ୍ତି ତ ଆଉ କେତେବେଳେ ବ୍ୟାପକ ଅଶାନ୍ତି କରିଥାଏ । ଦାନ କ୍ଷମତା ଏକ ସାମାଜିକ ବିଭାଷିକା ଯାହା ଅମାନବୀୟ ଚରିତ୍ରର ଏକ ରୂପାନ୍ତର ଚେହେରା । ଏହି ତିନୋଟି ବିଷୟକୁ ଆଧାର କରି ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ସବୁ ହାସଲ କରିଥାଏ ମଣିଷ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସାମୁହିକ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେବା ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ କମ୍ । ସେସବୁ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତି କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଅସମାପିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯାହା ସମୟ / କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନେଇ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ତିନୋଟି ବିଷୟ ଆଧାରିତ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ମଣିଷକୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଭାରାନ୍ତର କରିଥାଏ ଯାହା ସବୁ ବନ୍ଦ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଏହି ତିନୋଟି ବିଷୟ ଆଧାରିତ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ହାସଲ କରିଥାଏ ସେମାନେ ସମାଜର ଅତ୍ୟଧିକ ଭାରାନ୍ତର ମଣିଷ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ବୋଧେ ଉଠାଇ ଉଠାଇ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଜଂଜାଳ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ବଢ଼ିଯାଏ ଯେ କେତେବେଳେ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଶେଷ ହୋଇଯାଏ ସେମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ବେଳକୁ ଆଉ ସମୟ ନଥାଏ ଜୀବନକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଯାହା ଏକ କରାଳ ବିଭାଷିକା ଭଳି ଦଶାୟମାନ, ଯେଉଁଥିରେ ଅନେକ ମଣିଷ ପାତିତ ଆଜି ସମୟରେ ।

ଜ୍ଞାନ ଏକ ପ୍ରକୃତିଦତ୍ତ ଉପହାର ଯାହା ମଣିଷକୁ ଭାର ଲାଘବ କରି ସୁଖରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଜ୍ଞାନ ଏକ ଆନନ୍ଦମୟ ପ୍ରକୃତି ପ୍ରଦାହତ ଗୁଣ ଯାହା ସାମାଜିକ ସାମୁହିକ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାଏ । ଜ୍ଞାନ ମଣିଷକୁ ଜୀବନର ପ୍ରକୃତ ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିବାରେ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ସେମାନେ ପରିପାଣ୍ଟିକ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପରିଚ୍ଛେଦନ ବାଟି ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ ସହଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ସମୟରେ ସାଧନା ଦ୍ୱାରା କିଂଚିତ ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଯାହା ମଣିଷକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ମାନବୀୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଜ୍ଞାନୀ ସବୁବେଳେ ସମାଜର ମଙ୍ଗଳ ଦିଗରେ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇଥାଏ । ସେମାନେ ସମାଜର ମଙ୍ଗଳରେ ନିଜର ଆନନ୍ଦ ଆସର ଡାଳିଥାଏ । ଜ୍ଞାନର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ରୂପେ ସହଜ ନୁହେଁ ଯାହା ଆଜି ସମୟରେ ଅଧିକାଂଶ ମଣିଷଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞାନ କରି ରଖୁଛି । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଣିଷ କେବଳ ଉପର ଲିଖିତ ତିନୋଟି ବିଷୟ ଦେଖିତ ଜ୍ଞାନ କ'ଣ ବୁଝିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ ରହିଥିବା ଜାଣିହେବ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ । ତେଣୁ ଉପର ଲିଖିତ ତିନୋଟି ବିଷୟ କିଛି ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତାରେ ପରିଣତ ମଣିଷ ସମୂହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞାନ ରହି ସମାଜରେ କରାକତା, ବ୍ୟଭିଚର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ଆଜିର ଅଭାବନିୟତାକୁ ଦୂର କରାଗଲେ ଯେ ଆମ ଭବିଷ୍ୟ ପିଢ଼ିଙ୍କ ଜୀବନ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠିନ ହେବ ସେଥିରେ ତିଳେ ହେଲେ ଦ୍ୱିଧା ନାହିଁ ।

ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଖବର ହେଉଛି ଦୃଶ୍ୟ, ଶ୍ରୀଦୀପ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ମାନସିକ କବଳିତ କରି ମଣିଷ ନିଜକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନୀ ବୋଲି ଭାବିବା ଆଜି ସମୟରେ ପ୍ରାୟତଃ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ସେମାନେ ହୁଏତ ଜାଣିନାହାନ୍ତି ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନ କ'ଣ ? ! ସେମାନେ ନିଜକୁ ଜ୍ଞାନୀର ପରିଚୟ ଦେଇ ସମାଜରେ ଅଜ୍ଞାନତା ବିତରଣ କରୁଥିବା ବିଷୟ ମଧ୍ୟ ଅତରଣୀୟ ହୋଇନଥାଏ ସେମାନଙ୍କୁ ! ନିଜକୁ ଅଜ୍ଞାନ କରି ରଖିବା ସହିତ ସାମାଜିକ ଅଜ୍ଞାନତା ବିତରଣ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କ ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେଉଥାଏ ଯେଉଁ ମାନେ ନିଜକୁ ଶିକ୍ଷା, ଦାକ୍ଷ୍ୟ, ଧନ, ମାନ ଜନିତ ଜ୍ଞାନୀ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି । କାରଣ ଦାକ୍ଷ୍ୟ ଜ୍ଞାନୀର କୌଣସି ସାମାଜିକ ପ୍ରମାଣର ଆବଶ୍ୟକତା ନଥାଏ । ସାମାଜିକ ପ୍ରମାଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଣିଷଟି କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାନ୍ୟତା ପାଇଗଲେ ଯେ ସେ ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ ହୋଇଯିବ ତାହାର କୌଣସି ନିଶ୍ଚିତତା ନଥାଏ । ବରଂ ସେହି ମାନ୍ୟତାକୁ ନେଇ ମନରେ ଅହଂଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା କାରଣରୁ ସେମାନଙ୍କ ବିକଳିତ ଜ୍ଞାନ ସଂକୃତିତ ହୋଇ ଦିନକୁ ଦିନ ଅଜ୍ଞାନତାର ଚରମ ଶୀର୍ଷରେ ପହଂଚିଥାଏ ଯାହା ସାମାଜିକ ମଙ୍ଗଳ ବିପରୀତେ ଅମଙ୍ଗଳ କରିଥାଏ । ସେହିଭଳି ଅଜ୍ଞାନ ମାନ୍ୟ ଜନଗଣ ସମାଜର କେତେ ଭାଗରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସାମାଜିକ ମଙ୍ଗଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ଏବଂ ଉପର ଲିଖିତ ତିନୋଟି ବିଷୟ ଜନିତ ସମୟର ସଂଯୋଜିତ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ମଧ୍ୟରେ ଗଭୀର ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି । ପୂର୍ବରୁ ଜ୍ଞାନୀ, ଗୁଣୀଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ଦିଆଯାଉଥିଲା ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ ନାହିଁ । ଉପସ୍ଥିତ ସମୟରେ କେବଳ ମାୟାବୀଙ୍କ ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ହେଉଥିବା କାରଣରୁ ସମାଜରେ ଆଉ ମଣିଷ ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀରରେ ପାଣ୍ଡୁଲି ଆଚରଣ ସାମାଜିକ ଶୋଭା ମଣ୍ଡିତ କରୁଥିବା ବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ସର୍ବସ୍ୱ ବୋଲି ବିରୁଦ୍ଧି ସାଧାରଣ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । ତେଣୁ ଦିନକୁ ଦିନ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାର ପରିବର୍ତ୍ତେ କୁସଂସ୍କାର ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ଯାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେତା । କୁସଂସ୍କାରରେ ଜଡ଼ିତ କୌଣସି ସାମାଜିକ ମାନ୍ୟତା ଅଧିଗ୍ରହଣ କରି ସମାଜର ଉଚ୍ଚ ଭାଗଫଳଟିଏ ପାଇ ପାରିଲେ ଯେ ସେହି ମଣିଷଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷମତାପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଶ୍ଚୟ ବୋଲି ରହିଛି ବିର ସମସ୍ତଙ୍କର ଯାହା ଏକ ଅଲୌକିକ ଭାବଧାରା ମାତ୍ର ! ପ୍ରାକୃତିକତାକୁ ଭାବନ୍ତରୁ କରି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମଣିଷ ଜୀବନର ସୁଖ ପ୍ରାପ୍ତି କରିବା ବିଷୟରେ ସାମାଜିକ ସଚ୍ଚେତନତା ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ମଣିଷ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଭାବେ ମଧ୍ୟ ବିରକ୍ତ ନେତ୍ରନଥିବା ଦୁଃଖ ବିଷୟର ଅନ୍ତ କରି ମଣିଷ ଭଳି ମଣିଷ ଗଢ଼ିବାରେ ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେବ ଏ ସମାଜ, ସମେତ..... ? ! !

ଆଲୋଚନା :

ପଙ୍କଜ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

♥ ସୋପିଆଲ ଫୋରମ (ଭାରତ), ଛତ୍ରପୁର, ଗଂଜାମ-୭୬୧୦୨୦
ମୋ : ୯୪୩୭୩୨୪୯୧୭

(ପୂର୍ବ ପ୍ରକାଶିତ ଉତ୍ତର)

ଆମ ଚୋଟାର ଗହଳକୁ କୋଇଲିର କୁହୁତାନ କହୁଛି ଫଗୁଣ ଆସିଛି । ଆମ ବଉଳର ବାସ୍ନା, ଓ ଅବିରର ରଙ୍ଗ ଫଗୁଣକୁ କହିଛି ଆହୁରି ମନଲୋଭା । ପ୍ରାକୃତିକ ରୂପ ଛଡ଼ା ମନ ସୁଶୋଭିତ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ହୁଏ ଝୁଲି ଝୁଲି ଆସୁଛନ୍ତି ଦୋଳ ଗୋବିନ୍ଦ । ଆଉ ସତେ ଯେମିତି ଶଶ୍ୱରୀୟ ସରୀର ସ୍ୱାଗତ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତି ଆଜି ଦେଇଛି ରଙ୍ଗୋଲି । ଏ ରଙ୍ଗୋଲିରେ ରଙ୍ଗାୟିତ ହୋଇଛି ଜନମାନସ ଏବଂ ଅବିରର ଅବିରତ ଫଳଗୁରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ ଦେଇଛି । ନିଜ ଖୁସିର ପରିପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ରଙ୍ଗ ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ କରିଛି ଏବଂ ଯାହାର ନାଁ ଦେଇଛି ହୋଲି । ରଙ୍ଗ ଓ ଭାଇତାଭାର ପର୍ବ ହୋଲି ମନେ ପକାଇ ଦିଏ ପୁରାଣରେ ପଢ଼ିଥିବା କଥା । ଫାଳଗୁଣ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସେ କୃଷ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ହୋଲି ଖେଳ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଗୋକୁଳର କିଶୋରକିଶୋରୀମାନେ ସମସ୍ତେ ରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । କୃଷ ହୋଲି ଖେଳିଥିଲେ ପଳାସ ପୂଜାର ରଙ୍ଗରେ । ସେହିଦିନଠାରୁ ଗୋକୁଳରେ ଧୂଳିଧାମ୍ପରେ ହୋଲି ପର୍ବ ପାଳନ କରାଯାଏ । ଘରଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମନ୍ଦିର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ସ୍ଥାନକୁ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗିତ କରାଯାଏ । ହୋଲି ପରମ୍ପରା ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ସହିତ କାହିଁ କେବେଠୁ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଯାଇଛି । ପିଲାଠାରୁ ବୁଢ଼ା ଯାଏଁ କାଚି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ, ନିର୍ବିଶେଷରେ ଭାରତୀୟମାନେ ରଙ୍ଗର ପର୍ବ ହୋଲିକୁ ଆନନ୍ଦ ଭଲ୍ଲସର ସହ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ଥିବା ରାଗରୁଷ୍ଟାକୁ ଭୁଲି ପରସ୍ପର ମୁହଁରେ ରଙ୍ଗ ଓ ଅବିର ଲଗାଇ ହୋଲି ପର୍ବର ଶୁଭେଚ୍ଛା କଣାଉଥାନ୍ତି । ବିଶେଷ ଭାବରେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ହୋଲି ଉତ୍ସବକୁ କାକଜକମର ସହ ପାଳନ କରିଥାନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଧୂଳିଧାମ୍ପରେ ପାଳିତ ହୁଏ ହୋଲି ।

୨୭୮
ସ୍ମୃତି ଶତ ଦଳି
ଫଗୁଣ ସୂଚକୀ
ଡା. ସରୋଜିନୀ ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ
♥ ଲିକରୋଡ଼, କଟକ-୧୨
(ମୋ) -୯୪୩୭୩୦୫୫୦୦୭

ଫାଳଗୁଣ ପୂର୍ଣ୍ଣମାସେ କୃଷ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ହୋଲି ଖେଳ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଗୋକୁଳର କିଶୋରକିଶୋରୀମାନେ ସମସ୍ତେ ରଙ୍ଗରେ ରଙ୍ଗିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । କୃଷ ହୋଲି ଖେଳିଥିଲେ ପଳାସ ପୂଜାର ରଙ୍ଗରେ ।

ହୁଏ ହୋଲି । ପିଲାଦିନେ ଆମେ ଖୁବ୍ ଉତ୍ସାହ ଓ ଭଲ୍ଲସରେ ହୋଲି ପାଳୁଥିଲୁଁ । ମେଞ୍ଚାଏ ରଙ୍ଗ ବାଲଟିରେ ଗୋଲି ଦେଇ ପିତାକାରି ନେଇ ଖେଳୁଥିଲୁଁ ଓ ସେ ସବୁ ରଙ୍ଗ ଛତାଭବାକୁ ଖୁବ୍ ଚେରି ଲାଗୁଥିଲା । ରଙ୍ଗ ଛତାଭଲା ପରେ ବି ନାଳରଙ୍ଗ, ସବୁଜ ରଙ୍ଗ ଓ ବାଗରଣି ରତନ ପ୍ରାୟ କଳାରଙ୍ଗ ପରି ହିଁ ଦେଖୁଥିଲୁ । ତା ସାଙ୍ଗକୁ ଭାରମାନେ କଳାବାର୍ଣ୍ଣସ୍ୱ ଆଣି ମୁହଁରେ ବୋଲି ଦେଇଥିଲେ ଯାହା ଛାଡ଼ିବା ବେଳକୁ ବହୁତ ପୋଡ଼ୁଥିଲା ଓ କଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା । ପିଲାଦିନେ ମୋ ସାନଭାଇ ବାବୁଲି

(ମୋହନ) ହୋଲି ଖେଳିବାକୁ ଭାରି ଜିଦ୍ କରୁଥିଲା । ରଙ୍ଗ ଓ ପିତାକାରି ଜିଣିବାକୁ କାହି କାହି ତଳେ ଗଢ଼ି ଯାଉଥିଲା । ତାକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ବହୁତ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ଅନ୍ତତଃ ପିଲାଦିନେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ପ୍ଲାନ କଲୁ ଅଜାଙ୍କ ମୁହଁରେ ସବୁତଳ ରଙ୍ଗ ଦେଲିଦେବୁ, ଅଜା ବହି ପଢ଼ୁଥିଲେ । ହୋଲି ଆଗଦିନ ଫଗୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମା ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ଥିଲା ମେଞ୍ଚାଏ ମେଞ୍ଚାଏ ଅବିର ଆମେ ହାତର ପଛକୁ କରି ମେଞ୍ଚାଏ ଲେଖା ଫଗୁ ଧରି ବାହାରିଲୁ ଅଜାଙ୍କ ପାଖକୁ । ଅଜା ସେ ପ୍ଲାନ ଅରକୁ କାଣିଥିଲେ ଓ ଆମର ଛୁପାଛୁପି ଖେଳ

ଦେଖୁ ପାନେ ଚଖେଇବାକୁ ଉଛାକଲେ । ଆମେ ରଙ୍ଗ ଧରି ଗଲାବେଳେ ହଠାତ୍ ଅଜା ଉଠିପଡ଼ି ଆମ ଦୁରହାତକୁ ବୁଲାଇ ଦେଇ ଆମରି ମୁହଁରେ ରଙ୍ଗ ସବୁବୋଲି ଦେଲେ । ଆମେ ଅଜା ଆଛାଙ୍କୁ ରଙ୍ଗ ବୋଲିବାକୁ ଯାଉଥିଲୁଁ କିନ୍ତୁ ଓଲଟା ଅଜା ଆମ ମୁହଁରେ ରଙ୍ଗ ବୋଲିଦେଲେ । ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଟୁଣୀମାନେ ପାଳଟିଗଲୁଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କିର୍ତ୍ତିତ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ । ଆମେ ଦୁଃଖରେ ଶୋଭାରେ ଓ ରାଗରେ ପ୍ରାୟମାଣ ହୋଇଗଲୁଁ କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ ଆମ ଫଗୁ ଚାଲିଗଲା । ପରେ ବୟସ ହେଲାପରେ ନିଜ କଲିଗମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବା' ପଡ଼ୋଶୀମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଅନେକଥର ହୋଲି ଖେଳିଲୁଁ । କିନ୍ତୁ ପିଲାଦିନର ସେ ହୋଲିର ଉତ୍ସାହ ଆଉ କାହିଁ ? ମୋର ମନେ ଅଛି ଏସ.ସି.ବି ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ ଲେକରଗୁମ୍ ମୋ ଡିଉଟି କଲାବେଳେ ପ୍ରାୟ ହୋଲିଦିନ ମୋର ଡିଉଟି ପକାଇ ଦିଅନ୍ତି । ତେଲିଭିଡ଼ି କଲାବେଳେ ଗୋଟାପଣେ ଗାଧୋଇ ପଢ଼ୁଥିଲି । ମୋର ଜଣେ ରିଲେସନଙ୍କର ତେଲିଭିଡ଼ି ହେବାର ଥିଲା । ନରମାଲ ତେଲିଭିଡ଼ି ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ସିକରିଆନ୍ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ମୁଁ ଘରୁ କାମ ସାରି ଗଲାବେଳେ ମୋରି ରିଲେସନ କହିଲେ “ସମୁଦୁଣୀ ଜଳଦି ଆସି ସିକରୀଆନ୍ କରିବେ । ସମୁଦୁ ସାଙ୍ଗରେ ମୋଟେ ହୋଲି ଖେଳିବେ ନାହିଁ ସମୁଦୁଣୀ । ଶାନ୍ତ ଆସିବେ ।” ମୁଁ ହସି ହସି ଗଢ଼ିଗଲି । କେବରଗୁମ୍ରେ ରୋଗୀ, ମୁଁ ପୁଣି ରଙ୍ଗ ଖେଳିବ । ମୁଁ ଶାନ୍ତ ଆସି ସିକରିଆନ୍ କଲି । ମା ଓ ଶିଶୁ ଉଭୟ ସୁସ୍ଥ ହେଲାପରେ ଘରକୁ ଫେରିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ଦିନର ସେଇ କଥା ପଦକ ମୁଁ ଏଯାଏଁ ଭୁଲିପାରିନାହିଁ । (କୁମରୀ)

ଧାରାବାହିକ ଅନୁବାଦ ଉପନ୍ୟାସ-(୧୨)

ମୂଳ ମରାଠୀ : ଉତ୍ତମ କାୟଲେ

ପାଖାପାଖି ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ନର୍ସ ନବଜାତ ଶିଶୁକୁ ନେଇ ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ମୋ ନିକଟରେ ବସିଥିବା ମାଆକୁ ସିଏ କହିଲା “ଆଜ୍ଞା ! ଜିଲାପି ଦିଅ !” ପତ୍ନୀର ସିକରିଆନ୍ ଅପରେସନ୍ ଚାଲିଥିଲା । ଶିଶୁର ଅବସ୍ଥା ଠିକ୍ ଠାକ୍ ଥିଲା । ଭଲ କଥା, ହେଲେ ମୋର ଚିନ୍ତା ବଢ଼ି ଚାଲିଥିଲା । ମୋର ପିଠି ଉପରେ ହାତ ରଖି ମାଆ କହିଲା “ପୁଅ ହୋଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଝିଅ ହେଲା, ହେଲେ ତୁ ଚିନ୍ତା କରନା । ଲାଗୁଛି ଝିଅ ହେଲା, ସେତଦା ହିଁ ଭଲ ।

ମୁଁ କହିଲି “ମାଆ ତୁ ଭାବ କଣ କହୁଛ ? ମୋତେ ତା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା ଲାଗୁଛି ଆଉ ତୁ ଝିଅ ହେଉଛି କହି ମୋତେ ସାନ୍ତା ଦେଉଛୁ ? ପୁଅ ହେଉ ବା ଝିଅ ସେଥିରେ ମୋତେ କିଛି ଫରକ ପଡ଼ିବନା, ଉଚ୍ଚାଣ ଝିଅ ହେଲା ଏବଂତା ଗୋଟେ ପ୍ରକାର ଭଲ ହେଲା ।

ମାଆ କହିଲା, “କାହିଁକି ମାଗୁଛୁ ତୁ ଝିଅ ? ତୋର ଭଉଣୀମାନଙ୍କ ବାହାଘରରେ କେମିତି ରାମାୟଣ ହେଉଥିଲା ସେ କଥା ତୁ ଭୁଲି ଗଲୁଣି ? ଆମେ ଗରାବ ଲୋକ, କେଉଁଠି ଆଣିବୁ ଯୋଡ଼ୁକ ?”

ମୁଁ କହିଲି, “ମାଆ ସେଇ ସବୁ କଥା ତୋତେ ଏବେ ହିଁ କହିବାର ଥିଲା ? ଝିଅ ହେଲା, ସେଥିରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର କ'ଣ ଦୋଷ ? ତୋର ଗୋଟାରେ କିଛି ଦେଉଛି... ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଝିଅ ହିଁ ଦରକାର ଥିଲା ।”

ଏପତେ ଆମର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲୁଥିଲା, କି ତାଙ୍କର ସାହେବ ପଦାକୁ ଆସିଲେ । ତାକୁ ଦେଖି ମୁଁ ଛିଡ଼ା ହେଇପଡ଼ିଲି । “ଅପରେସନ୍ ସକ୍ଷେପସଫୁଲ୍, ଆପଣଙ୍କର ପତ୍ନୀ ସୁରାସୁରି ସୁରକ୍ଷିତ ଅଛନ୍ତି ।” କହି ସାରି ସିଏ ମାଆ ଆଡ଼କୁ ବୁଲିଗଲେ, ଆଉ କହିଲେ “ମାଆ, ଆପଣଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ... ଆପଣଙ୍କର ନାଟି ଆସିଗଲା ।” ତାଙ୍କର କଥା ଶୁଣି ମାଆ ଚିକେ ଅରୁଆରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସିଏ କହିବାକୁ ଲାଗିଲା, “ଆରେ ବାବା ! ନାଟୁଣୀ ହେଉଛି... ନର୍ସଟ ଏବେ କହିବି ଗଲା । ଆଉ ତୁ କହୁଛୁ ନାଟି ହେଉଛି ।”

ନାଆ

ବୃତ୍ତରେ ଗଲି, ମାଆ ବାପାଙ୍କୁ ସେତେ ବେଶୀ କାମ ବରାଦ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସିଏ ବି ରାଗରେ ଗରଗର ହେଉଥିଲେ । ବାପା ପାଣି ନ ଆଣିବାକୁ ବା ତକିଲୁ ଯଥା ପେଶେଇବାକୁ ନ ଯିବାର ଅନେକ ଆକ ଦେଖାଉଥିଲେ । ତକିଲୁ ପଠେଇଲେ ବାପା ରାସ୍ତାରେ ହିଁ କୌଣସି ଦୋକାନରେ ମୁଠାଏ ଯଥା ଦେଇ ସିଏ ବିକି ପିଇବାକୁ ବସି ଯାଉଥିଲେ । କେତେ ଥର କେତେ ଯଥା ପେଣିଲେ କେତେ ଥରା ହେବ, ସେ ବିଷୟରେ ମାଆର ହିସାବ ଏକଦମ ପଲ୍ଲୁ ଥିଲା । ତାକୁ କେହି ଠକି ପାରିବେନି । ତାର ନଜରକୁ ଛିଡ଼ି ବି ଲୁଚେଇବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । “ଆଜି ଅତ୍ୟା ଏତେ କମ୍ କାହିଁକି ?” ପରିଲେ ବାପା କହୁଥିଲେ “ମୁଁ କଣ ଅତ୍ୟା ଖାଇ ଦେଲି ନା କଣ ? ଅତ୍ୟା ନଥିଲା । ସିଏ ନିଜେ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା ଅତ୍ୟା ଚାଲୁଛି । ସବୁ କାମ ନିଜେ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତାକୁ ଖୁବ୍ ଦୋହାଡ଼ାବୋଡ଼ା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ରୋଷେଇ କରିବାକୁ ଡେରି ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଅତ୍ୟା ସବୁ କାମ ନିଜେ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତାକୁ ଖୁବ୍ ଦୋହାଡ଼ାବୋଡ଼ା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା । ରୋଷେଇ କରିବାକୁ ଡେରି ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଅତ୍ୟା ସବୁ କାମ ନିଜେ କରିବା ଦ୍ୱାରା ତାକୁ ଖୁବ୍ ଦୋହାଡ଼ାବୋଡ଼ା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

ଆମର ମୁହଁ ରୂପ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ମାଆ ନିଜ ଉପରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହେବେ ତିଜ୍ଜା କରୁଥିଲା, ଆମେମାନେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେଇ ବିଷୟକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଅନ୍ୟ କଥା ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଲାଗୁଥିଲୁ । (୧୪)

ଗାଁରେ ଗାଁ-ସରପଞ୍ଚ ନିର୍ବାଚନର ସମୟ ଆସି ଯାଉଥିଲା । ସତ କଥା କହିବାକୁ ଗଲେ, ଗାଁର ଭଡ଼ିଆସରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ନିର୍ବାଚନ ହେବାକୁ ଯାଉଥିଲା । ଦୁଇ ବଳ ସାମନାସାମ୍ନି ଥିଲେ । ଗୋଟେ ପଟେ ଥିଲେ ବେପାରୀ ଓ ଆଜି ଯାଏଁ ସରପଞ୍ଚ ସଦ ଉପରେ କଳ୍ପା କରି ରଖୁଥିବା ଦଳ ଓ ଅନ୍ୟପଟେ ଥିଲେ ବିରୋଧୀ ଦଳ । ଆମମାନଙ୍କର ସମର୍ଥନ ବିରୋଧୀ ଦଳ ପାଇଁ ଥିଲା । ଆମେ ଥିବା ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ ନିର୍ବାଚନା ସ୍ତୋତ୍ରରେ ଭରି ଯାଉଥିଲା । ଆମେ ଥିଲେ ବିରୋଧୀ ଦଳ ହିଁ ନିର୍ବାଚନରେ ଜୟସୂତ୍ର ହୋଇଥିଲା । ସାଭାବିକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସବୁ ରାଗ ମୋ ଉପରେ ହିଁ ଥିଲା । ଶୁଣ୍ଠ ପୁଠ ବିଳୁଳା ସୁବିଧାକୁ କେବଳ ଆମରି ଘରକୁ ବହୁତ କରାଯାଉଥିଲା । ବାକି ସବୁ ଘର ବିଳୁଳା ଆଲୋକରେ ଚିକ୍ଚିକି କରୁଥିଲା । ଖାଲି ଯାହା ଆମରି ଘର ଅନ୍ତରରେ ଚୁଡ଼ି ରହିଥିଲା । ପଡ଼ୋଶୀ ଘରର ବିଳୁଳା ତାରକୁ ହୁକ୍ ପକେଇ ମାଆ ବିଳୁଳି ନେଇଥିଲା । ଶେଷରେ ବକା ପଠଠ କରି ଆମ ଘର ପାଇଁ ଅଲଗା ମିତର ଓ ବିଳୁଳି କନେକସନ୍ ନେଲା । ଚା'ପରେ ମୋର ବିରୋଧୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଥିବା ସମ୍ପର୍କକୁ ସିଏ ସୁଧାରି ନେଇଥିଲା । (କୁମରୀ)

ଅନୁସୃଜନ: ନନ୍ଦିତା ମହାନ୍ତି

ରାଜନୀତି କରିବା ଜମାକୁ ପସନ୍ଦ ନ ଥିଲା । ମାଆ ଭାବୁଥିଲା “ଆମେ ତ ପ୍ରତିଦିନ ମରୁଡ଼ି ନ ଖଟିଲେ ଆମ ଘରେ ରୁଜା ଜଳିବନି । ତେବେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ଶତ୍ରୁତା କାହିଁକି କରିବା ? ମୁଁ ତାକୁ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଆଉ ଆମ ଦେଶର ସମିଧାନ ବିଷୟରେ ବୁଝାଉଥିଲି । ନିର୍ବାଚନରେ ଗୋଟେ ଗୋଟେ ଭୋଟର ମୂଲ୍ୟ ସେ କେତେ ସେ କଥା ମାଆକୁ କହୁଥିଲି ମୁଁ, କିନ୍ତୁ ମାଆ ତାର ସେଇ ଆଶଙ୍କାଗ୍ରସ୍ତ ସ୍ଥିତିକୁ ବାହାରି ପାରୁନଥିଲା । “ତୁ ତ ଭାଷଣ ଦେଲା ପରେ ଚାଲିଯିବୁ । ତା ପରେ ଆମର କଣ ହେବ ?” ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ରହୁଥିଲା ତାର ଓପରେ । ସିଏ କହୁଥିଲା “ପାଣିରେ ଘରକରି କୁମ୍ଭୀର ସାଙ୍ଗରେ ଶତ୍ରୁତା କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।” ହେଲେ ମୁଁ ସେ ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ଜମାକୁ ରାଜି ନ ଥିଲି । ଦିନେ ମୁଁ ନିଜେ ମାଆକୁ କହିଲି “ଏତେ ଲୋକ ଆସୁଛନ୍ତି ମୋର ଭାଷଣ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ତୁ ତ କାହିଁ ଆସୁନାହିଁ ଶୁଣିବାକୁ ।” ଏକଥା ଶୁଣି ମାଆ କହୁଥିଲା “ଘରରୁ ଚିକି ସେଦିନ ? ତୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦେବ କିଏ ? ତୁ ଆମ ନିଜ ଘରେ ଥିବା ଅନ୍ଧାରକୁ ଦେଖ । ତୁ ସବୁ ଦିନ ବାହାରକୁ ଦାପ ଜଳେଇବାକୁ ଯାଉଛୁ । ନିଜ ଘରେ ଦାପ ଲଗେଇବା ଆମ ଶିଖା ।”

ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ, ନିଜ ଘରେ ଦାପ ଜଳେଇବାଦା ଭଲ ଲାଗୁନଥିଲା ମୋତେ । ନିଜ ଘରେ ନିଜେ ଦାପ ଲଗେଇବାକୁ ମୁଁ ସଂକୋଚ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି, ହେଲେ ଅନ୍ୟ ଘରେ ଦାପ ଜଳେଇବାରେ ଖୁସି ବି ମିଳୁଥିଲା ଆଉ ଗର୍ବର ଅନୁଭବ ବି ହେଉଥିଲା । ନିଜ ଘରେ ଦାପର ଆଲୋକ ବହୁତା ସତକୁ ସତ ଏକ କଷ୍ଟକର କାମ ହିଁ ହେଲା । କର୍ଣ୍ଣାଟକରେ ଭଜନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଣ୍ଠ ପୁଠ ବିଳୁଳା ଯୋଗାଉବାବର ଯୋଗନା ହୋଇଥିଲା । ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତର ନିର୍ବାଚିତ ଜନପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ଦିଆ ଯାଉଥିଲା । ଆମର ବିରୋଧୀ ଦଳ ହିଁ ନିର୍ବାଚନରେ ଜୟସୂତ୍ର ହୋଇଥିଲା । ସାଭାବିକ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସବୁ ରାଗ ମୋ ଉପରେ ହିଁ ଥିଲା । ଶୁଣ୍ଠ ପୁଠ ବିଳୁଳା ସୁବିଧାକୁ କେବଳ ଆମରି ଘରକୁ ବହୁତ କରାଯାଉଥିଲା । ବାକି ସବୁ ଘର ବିଳୁଳା ଆଲୋକରେ ଚିକ୍ଚିକି କରୁଥିଲା । ଖାଲି ଯାହା ଆମରି ଘର ଅନ୍ତରରେ ଚୁଡ଼ି ରହିଥିଲା । ପଡ଼ୋଶୀ ଘରର ବିଳୁଳା ତାରକୁ ହୁକ୍ ପକେଇ ମାଆ ବିଳୁଳି ନେଇଥିଲା । ଶେଷରେ ବକା ପଠଠ କରି ଆମ ଘର ପାଇଁ ଅଲଗା ମିତର ଓ ବିଳୁଳି କନେକସନ୍ ନେଲା । ଚା'ପରେ ମୋର ବିରୋଧୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଥିବା ସମ୍ପର୍କକୁ ସିଏ ସୁଧାରି ନେଇଥିଲା । (କୁମରୀ)

♥ ରାଜଭବନ ତାଳଘର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୮
(ମୋ) ୮୨୪୯୪୩୭୨୭୭

